

ABONAMENTUL:

Pe an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 —
Pe 3 luni . . . 7 —
Pe o lună . . . 2-40 —

Pentru România și
străinătate:

Pe an . . . 40 — franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 178

INSERȚIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Le
deschis costă știrul 20 —

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Presa română și cont. Berchtold

Arad, în 26 Aug.

Scriind în articolul prim din numărul ultim al ziarului nostru despre vizita contelei Berchtold la Sinaia, spuneam că opinia publică din România, în special presa, ținând cont de suferințele Românilor din Ungaria și din Bucovina, are să se manifesteze într-un mod demonstrativ cu ocazia acestei vizite diplomatice și-i va aduce aminte ministrului nostru de externe, că, afară de România, mai există Români și în monarhia noastră, cari sunt tratați din partea guvernelor austriace și ungare ca niște paria.

Scriam aceste rânduri, deoarece, judecând după campania presei din România împotriva înființării episcopiei de Hajdudorog, credeam că această campanie își va atinge apogeul tocmai cu ocazia vizitei ministrului nostru de externe. Dar, o mărturisim cu multă durere, ne-am înșelat amar.

Încă înainte de plecarea contelei Berchtold la Sinaia, toată presa vieneză, oficioasă și neoficioasă, în frunte cu ziarul „Neue Freie Presse” au publicat numeroase articole pline de platitudini, articole care au fost scrise și cu alte ocazii, dar pe care le-au scos din arhivă și le-au lansat din nou, știind prea bine că au să prindă.

În toate aceste articole-eliseu se vorbă ca în totdeauna de M. S. Regele Carol, de Carmen Sylva, de frumuseța Sinaiei și a Peleşului, despre bunele relații dintre casa noastră domnitoare și cea din România, despre politica „pacinică” a României, de-

spre industria de petrol și despre multe alte lucruri cunoscute. Despre poporul românesc însă, despre cultura și istoria acestui popor, despre aspirațiile lui, despre Românii din Ungaria și Bucovina, despre politica de opresiune care o fac guvernele din Ungaria și din Bucovina față de Români, despre toate aceste ziarele străine din Austria și Ungaria n'au pomenit nici c'un cuvânt, cu atât mai puțin însă de durerea și revolta ce ne-a cuprins din cauza înființării episcopiei gr. cat. maghiare.

În relațiile externe ale Austro-Ungariei cu România noi nu contăm absolut nimic și nici nu ne mirăm de faptul acesta când știm că toată politica externă a monarhiei noastre o fac Ungurii. „prieteni” noștri. Cu procedeele presei străine din Austro-Ungaria care în asemenea momente trage cu buretele peste noi, suntem obicinuiți, nu ne-am așteptat însă ca toată presa românească să n'aibă nici o judecată proprie, originală despre însemnătatea acestei vizite, să nu-și ridice deloc glasul în favorul nostru, ci să reproducă în întregime toate platitudinile presei austro-ungare de toate culorile.

Presa românească așa de vitează când nu e lipsă, a tăcut deodată tocmai atunci când poate guvernul românesc ar fi avut mai multă nevoie de intrasigența ei, ca să dea contelei Berchtold un exemplu de indignarea care fierbe în opinia publică românească și eventual să poată stoarce unele concesii de natură economică sau politică. Așa însă guvernul românesc s'a trezit deodată părăsit de glasul opiniei publice românești, un

fapt, care desigur a fost exploatat apoi de contele Berchtold, așa de încântat de osanalele presei din regat și așa de convins că muștele se prind cu miere.

Demnitatea, mândria românească, convingerea proprie, cauza noastră au fost uitate de dragul unei vizite, al unui zimbet, al unui gest precugetat care vine din „apus”, dela Viena.

La Sinaia cu ocazia vizitei lui Berchtold, Ungurii cari petrec acolo au arborat drapelul ungurești și au cântat cântece naționale ungurești fără să fie oprți de nime, ceea ce nu trebuie să ne mire, când știm că anul acesta la Teatrul național din București s'a dat un bal de cătră o societate ungurească fără ca să protesteze cineva, nici chiar studenții, după cum am aflat zilele aceste din ziare. Se vede că faptele din 13 Martie 1906 au devenit o legendă, iar vitejii acelei zile memorabile s'au cumițit ca orice burghez pacinic.

Uitat-a oare presa „românească” din regat că la intervenția ministrului nostru de externe au fost dați 100.000 de Români pradă episcopiei maghiare din Hajdudorog? Uitat-a presa „românească” din regat că la noi feciorii români, ba chiar și fetele, cari cântă „Deșteaptă-te Române” și poartă culorile naționale, înfundă temnițele din Seghedin și Vaț? Nu vede presa românească din regat ce vifor de revoltă s'a pornit în Sârbia din cauza suspendării autonomiei bisericii sârbești? Oare suferințele noastre nu o interesează în același grad măcar ca alergările de cai din Franța, ca nunțile jidovești din nordul Moldovei și ca chestiunile politice interne din arhipelagul grecesc, unde ține corespondenți speciali?

Momente culturale din viața regelui Carol I.

— După memoriile regelui. —

Trad. de Ascanio.

Sărbătorirea Prințului la Constantinopol. — Audiența la Sultanul. — Inalta Poartă. — Recepțiuni și vizite.

Pe marețul cheiu de marmoră albă, ce se întinde înaintea Palatului împărătesc, stă o gardă de onoare; la scara de intrare, Prințul Carol e întâmpinat de Marele Vizir Mehmed Rușdi Pașa, care-l conduce într-o sală bogat împodobită, unde sunt adunați demnitarii Curții. După datina turcească se servese îndată băuturi răcoritoare. În timpul acesta, Sultanul a fost înștiințat de sosirea Prințului. Intovărășit de Marele Vizir și de alaiul Curtenilor în uniforme strălucitoare, Domnitorul român urecă splendidele scări de marmoră, a căror balustradă e din cristal de munte, și se duce la Padișah. Într-un mic salon, Padișahul — îmbrăcat în redingotă neagră, purtând stelele ordinelor sale — așteaptă pe Prinț, îl întâmpină până la ușe și-i întinde mâna.

Lângă sofa, pe care se așază Marele Vizir, s'a pregătit un scaun pentru Prințul Carol; dar oaspele se folosește de privilegiul său ca Prinț de sânge, dă deoparte scaunul, ceea ce provoacă oarecare încercătură printre cei de față, și ia loc lângă Suzeranul său.

Pe lângă Marele Vizir mai asistă la audiență și dragonanul împărătesc, deoarece Sultanul nu pricepe nici o vorbă franțuzească; din pricina tăluăcirilor reciproce, convorbirea merge cam greu. Sultanul e de treizeci și unu de ani, dar pare mult mai bătrân; statura lui e scundă, îndesată, și cam corpulentă; figura lui are o expresie întunecată, cu toate că își dă silința să fie amabil. La început convorbirea nu atinge politica. Sultanul se interesează de călătoria Prințului, îl întreabă dacă a fost mulțumit cu iachetul împărătesc, cum a fost drumul și vremea etc. etc. — Ca să dea convorbirii o altă întorsătură, Prințul Carol declară că socotește păstrarea tratatelor existente ca o garanție pentru România și de aceea le-a respectat din prima zi, dar roagă pe Sultan ca, și din partea lui, să găsească o garanție în faptul că tocmai dânsul, Prințul Carol, stă în fruntea poporului român.

— Sultanul răspunde afirmativ și pune apoi câteva întrebări cu privire la starea României. Prințul spune că multe lucruri trebnie schimbate și că finanțele sunt zdruncinate, iar Marele Vizir observă, că predecesorii Prințului par a-i fi lăsat țara în aceeași stare, în care fostul Mare Vizir (Fuad Pașa) i-a lăsat lui Turcia. La urmă, Sultanul întinde prințului, cu o mișcare stângace, *fermanul* de confirmare; fără a se uita la el, Prințul îl pune pe masă și roagă pe Sultan să-i permită a prezenta pe miniștrii săi, rămași în camera de alături și cari, după programul stabilit de mai înainte, ar fi trebuit să stea acolo

până la apariția Sultanului. Fără să mai aștepte consimțământul, Prințul deschide ușa el însuși, chemând pe amândoi miniștrii săi. După ce-i prezintă Sultanului, Prințul însărcinează pe ministrul său de externe, Știrbei, să ia cu sine „hârtia”, adică *fermanul*; apoi se face prezentarea numeroasei suite, care împreună cu demnitarilor turci umple întreaga sală.

Sultanul se desparte de Prinț în chip foarte cordial, iar Prințul, însoțit de mai mulți demnitari ai Curții, se duce iarăși pe bordul iachetului „Issedin”, înaintând până la debarcaderul Sirkedji lângă Cornul de Aur. Aci îl așteaptă pe Prinț și pe membrii suitei sale trăsurile cari îi transportă la Inalta Poartă, o clădire impunătoare, în apropierea Seraiului, cu poarta principală sprâncinată de frumoși stâlpi de marmoră. Aci sunt birourile Marelui Vizirat, Ministerului de interne, Ministerului de externe și Consiliului de stat.

De ambele părți ale stradei, sunt înșirate trupele; o gardă de onoare, din două companii de zuavi cu muzica, așteaptă pe Prinț în fața Palatului; Marele Vizir care a trecut înainte, îl primește la intrarea principală și îl conduce în marea sală de ședințe a Divanului, unde sunt adunați toți miniștrii și înalții demnitari, membrii Consiliului de stat etc., în uniforme lor de gală.

Mehmed Rușdi Pașa prezintă Prințului pe toți acești prea înalți funcționari ai statului, cari din porunca Sultanului au venit să-l salute:

Nu, presa din România și cea din opoziție și cea poreclita intransigentă și independentă, — fără să mai amintim de cea guvernamentală, — știe un lucru: că Parisul și Franța sunt cu mult mai aproape decât Ardealul și Bucovina, cari se află în... Hinducus, apoi că despre chestiunile noastre se scrie numai în sezonul cel „mort”, de vară, când e secetă de subiecte...

Am sperat că ziarele de dincolo vor fi libere, măcar acum, să spună lumii întregi adevărul curat despre situația noastră politică și culturală.

Ne-am înșelat.

Presa de dincolo nici de astă-dată nu a voit să reprezinte adevăratele simțăminte care se zbat în sufletul publicului român pe care-l reprezintă și în numele căruia vorbește.

Aceasta este o desiluzie, de care pot să se bucure îndeosebi foile evreo-germane dela Viena, care au înregistrat cu satisfacție cuminenia presei române, dar aceasta nu trebuie să ne întristeze prea mult pe noi. Pentru că noi cunoaștem adevăratele sentimente ale fraților noștri de dincolo despre suferințele noastre. Dacă aceste simțăminte nu pot răsună liber deocamdată în presa liberă a Țării lor libere, aceasta nu înseamnă că ele nu-și vor produce efectul în momentele hotărâtoare.

Până atunci, alături cu puținele organe din țară care voiesc să se expune pentru interesele române, presa din Ardeal va avea dureroasa mângâiere de a suplini de aici de sub jugul apăsării lipsa, de la apel, a confrăților ei din țara liberă.

Această datorie ni-o vom îndeplini, ori cât de mari vor fi greutățile ce ni se pun în cale.

Autonomia Sârbilor. Comitetul central al partidului radical sârb va ține Miercuri o conferință în Neoplanta, unde se va ocupa cu retragerea lui Iașa Tomici din fruntea partidului și va discuta apoi celelalte agende ale delegaților exmiși în chestiunea utonomiei bisericeii sârbești. Organul liberalilor „Branik”, ocupându-se de retragerea lui Tomici scrie că o perfectă colaborare a tuturor partidelor numai atunci va fi posibilă, dacă Tomici va ieși și din partid și va sta departe și dela orice activitate

ziaristică. „Srbska Rijeci” spune că retragerea lui Tomici însemnează o grea lovitură pentru viața politică a Sârbilor.

Situația în Croația. Din Agram se anunță că în cercurile politice bine informate se așteaptă în fiecare moment sosirea rescriptului regal, prin care se pune capăt comisariatului regesc și se restabilește viața constituțională normală. În legătură cu aceasta se vorbește că cel mai serios candidat la demnitatea banului e comisarul regesc Cuvaj. Față de aceste versiuni, organul semioficios al guvernului scrie în numărul său de Sâmbătă seara că deocamdată nu se poate vorbi de nici o schimbare în situația politică a Croației.

O opreliște după tipicul unguresc. Din ferire, opreliștea nu ne sună nouă, ci tot unui partid unguresc, partidului independist, care la timpul său, pe când adoca era coaliția la putere, nu ne trata mai prietenește decât cum e singur tratat acum de contrarii lui politici. — Iată, de ce e vorba! Partidul independist a hotărât să țină în cursul lunii Septembrie o serie de adunări în cuibul leului dela Geszt, în comitatul Bihor. Prima adunare avea să aibă loc în 1 Septembrie în Biharia. Primpretorul din Biharia însă a oprit ținerea adunării sub motivul că „aranjatorii ei vreau să critice în fața poporului sistemul actual de guvernare ceea ce înseamnă că se vor ocupa în adunare și de legile de curând sancționate. Asta, spune motivarea, nu se poate permite în cadrul unei adunări populare, pentru că ar putea provoca agitații în sinul poporului și fiind partea cea mai mare a jandarmierii ocupată într'altă parte, siguranța publică ar putea fi ușor tulburată”.

Austro-Ungaria vrea să anexeze Albania? Din Roma ni se anunță: Ziarul „Avanti” din Milano publică declarația unui comerciant albanez din Durazzo după care se poate considera ca sigur, că *Austro-Ungaria sprijină pe ascuns pe răsculații albanezi*. Planul Austro-Ungariei ar fi tot așa cum și-a anexat și Bosnia și Herțegovina.

Ministrul de justiție asupra unor chestiuni actuale. Intrebat de un ziarist asupra situației politice, ministrul de justiție Székely a făcut interesante declarațiuni, din cari reținem și noi atât cât ne interesează. Pretensiunea opoziției, a zis ministrul, de a scoate din vigoare legile create în Iunie și a le înlocui prin altele noi elaborate în înțelegere cu opoziția, e atât de absurdă încât nu merită să se inziste mai mult a-

supra ei. Nici măcar la modificarea noului regulament intern al camerei nu ne putem gândi, dată fiind împrejurarea că și această lege a fost creiată pe cale legală. Încât privește atitudinea ostilă a unora din camerele advocațiale față de actualul guvern, ministrul a spus că cuvântul lor nu poate avea nici o influență în chestiuni politice. E păcat de timpul ce-l pierde, făurind la proteste în contra guvernului. Reforma presei se poate face, în partea-i esențială, și fără concursul camerelor advocațiale, cu toate că aici și cuvântul lor are valoare, fiind ele în calitate de de corporații administrative acelea cari execută legea. De altfel, a încheiat ministrul, proiectul pe care îl voi prezenta cred că va mulțumi și camerele advocațiale.

Vizita contelui Berchtold la Londra. În cercurile diplomatice din Berlin se crede, că contele Berchtold va pleca în curând la Londra. Probabil, că va pleca imediat după ședințele delegațiilor. Ministrul de externe, contele Berchtold, va discuta și pregăti vizita părechei reale engleze la M. Sa Monarchul Francisc Iosif.

Bretonii.

De Adrian Corbul.

Greliers August.

Siluețele lor mărunte și spătoase se mișcă binișor în bruma care înecă îngusta perspectivă a străzii, mărginită de case clădite acum trei și patru sute de ani. La capătul ei începe câmpia, o câmpie sură sub cerul scund, câmpia tristă și uniformă presărată cu movile sumbre și cu albe calvaruri, câmpia mistică și sbuciumată a pământului breton. Sub norii vineți pe care-i trinite oceanul, în cuasi-obscuritatea micului burg, licăresc doar luminile străvechei catedrale. Clopotele sună.

Privesc în jurul meu cu o uimire plină de mister. Este așa le deosebită această lume de cea pe care o cunosc! La ferestrele deschise ale caselor, pe șubredele prispe, femeile bretone brodează dantele fine și fabrică mătânii. Firul alb și boabele negre se răsucesc în mâinile lor dibace. Panglici albe fălesc deasupra capetelor lor ca niște aripi de porumbei. Bărbații, cu legendarele lor pălării cu boruri largi, cu pantalonii scurți și briuri de mătase roșie, trec pe lângă mine imperturbabili și domoli. Ochii lor negri și mici lucesc

apoi îl roagă să se așeze pe un fotoliu; Marele Vizir și Aali Pașa se așează lângă Prinț, iar ceilalți demnitari ocupă loc pe divanuri. Ciubuce lungi, cafea și alte răcoritoare se servesc tuturora.

Marea sală, împodobită cu otomane și covoare orientale, cuprinzând peste șazeci de persoane, îmbrăcate în cele mai bogate uniforme, oferă un spectacol impunător; și în anticamerele salei de ședințe se grămădește o întreagă oaste de funcționari, ale căror fețe caracteristice arată particularitățile celor mai variate rase ale împărăției otomane.

Marele Vizir e un bărbat de peste patruzeci de ani; vorbește destul de bine franțuzește, a și tradus mai multe opere militare din această limbă și de aceea poartă numele de Musterdșim (Traducătorul). Face parte din vechea școală turcească și a fost în mai multe rânduri Seraschier (ministru de război). — Aali Pașa, ministrul de interne, este cel mai însemnat bărbat de stat al Turciei; are șazeci și unu de ani, vorbește foarte bine franțuzește; manierele sale plăcute câștigă și mai mult prin rezerva sa cu adevărat orientală. El e sufletul ministerului și el conduce toate tratativele importante, pentru că are deplina încredere a Sultanului; în deosebire de Rușdi Pașa, face parte din partidul reformist. — Prințul îi mulțumește pentru ostenețele sale în chestia recunoașterii și adaogă următoarele: Deși, pentru moment, nu s'a obținut totul, Prințul speră că unele lucruri de de-

taliu se vor aranja spre satisfacția ambelor părți.

Rıza Pașa, o figură pronunțat militară, e ministrul de război; dar pentru că deabia vorbește franțuzește, Prințul nu-și poate face o idee despre valoarea sa.

Saviet Pașa, președintele consiliului de război, acelaș care, acum câteva luni, la conferința din Paris, a protestat împotriva urcării pe tron a Prințului de Hohenzollern, este un diplomat ager; vorbește perfect limba franceză și te cucerește prin manierele lui alese.

— Mai sunt de față președintele Consiliului de stat, Mehemet Kibrîski Pașa și membrii consiliului, Nuri Pașa, Ethem Pașa, Mahmud Pașa.

După scurtă vreme, Prințul părăsește sala de ședințe și se îmbarcă iarăși pe iachitul imperial, ca să se ducă la palatul său Beilerbey. Seara, Sultanul mai trimite pe Djemil Pașa, întrebând de sănătatea și dorințele Prințului.

În ziua următoare, Prințul primește pe diferiți membri ai corpului diplomatic, cari li fac vizită în numele guvernelor lor; printre aceștia este și baronul de Steffens, agentul Prusiei, care-l prezintă pe toți membrii legățiunei și fi-rește că se interesează cu deosebită atenție de primirea strălucită ce s'a făcut unei rudeni a Casei Sale Regale.

La ceasurile unsprezece apar Marele Vizir, ministrul de interne și toți ceilalți miniștri

După această vizită solemnă, Prințul primește pe Metropolitul din Nicea și pe Episcopul Vidinului, cari îl felicită în numele Patriarhului. — Mai târziu, Djemil Pașa oferă Prințului, din partea Sultanului, o sabie de Damasc, încrustată în diamante de mare preț; spre a ridica și mai mult valoarea actului, Sultanul și-a descins sabia pe care o purta, legând de cingătorea ei sabia Prințului.

În cursul zilei, Prințul — însoțit de D. Sturdza — întoarce vizitele șefilor de misiuni, cari l-au felicitat și apoi se duce la Patriarhat, în pitorescul Sтамbul. Patriarhul Sofronios și membrii sfântului Sinod, împreună cu miile de oameni întruniți aici, fac Prințului o primire cu adevărat mișcătoare. În cele mai scumpe odăjdii li iese înainte Înaltul Prelat cu Episcopii săi, exprimându-și printr'o caldă cuvântare, bucuria ce simte, de a vedea pe Tronul românesc un Domn eucernic, pentru care legea lui Isus este temelia ori cărei sănătoase propășiri morale și intelectuale. Prințul Carol, în răspunsul său, asigură pe Patriarh că poartă la inimă interesele bisericeii românești, pe care vrea s'o înalte la vechea ei strălucire, și că va îngriji să dea preoțimei situația ce i se cuvine.

La intrarea în biserică, unde avea să se oficieze un scurt serviciu divin pentru Domnul român și pentru binele țării sale, credincioșii greco-ortodoxi, cari s'au adunat în jurul bisericeii, îl primesc cu atâta însuflețire, încât Prințul e înăla la lacrimi. Strigătele de „Zio” (Tră-

sub sprâncenele stufoase, fețele lor rase și adânc brăzdate sub pletele lungi, le dau o înfățișare neînfricoșată și severă. Mersul lor e clătinat: acești eterni marinari, regăsesc și pe pământul ferm legănarea valurilor mării.

Dar nu lumea exterioară în care trăesc de puține zile și pe care mâne o voi părăsi mă impresionează așa de adânc; ei sufletul breton. El este mai nou decât al nostru cu un veac cel puțin. Gândurile, moravurile, speranțele, cari pentru noi au trecut în domeniul tradițiunii, ei le consideră cu simplitate ca pe un element cotidian... Istoria Franței s'a oprit pentru ei la epoca restaurării burbone. Misticismul lor aprig, de care evoluțiunile sociale s'au isbit ca de un zid, îi închide într'o lume istorică și monarhistă, în care nici o șoaptă a scepticei noastre democrații nu a pătruns. Despărțirea bisericii de stat, risipirea congregațiunilor, și mai apoi internaționalismul, cărora tinde a le lua azi locul iar întoarcerea la tradiție — ce știu ei de aceste incidente sociale? Astăzi ca și ieri, ca și acum o sută de ani, ei sunt confinați în credința străbună, catolică și monarhistă. Patria și cu religia se confundă în sufletul lor. Despărțirea bisericii de stat nu-i atinge: ei au precum au avut întotdeauna, preotul și biserica lor, fără de care n'ar putea exista. Prietenia franco-engleză e pentru dânsii termen obscur; englezul este și va rămâne în ochii lor inamicul, inamicul ereditar cu care s'au răsboit de veacuri, pe care de veacuri îl urăște, cu sângele căruia au amestecat de veacuri sângele lor, în valurile reci ale oceanului. Marsilieza le e mai puțin familiară decât aria de vânătoare a lui Enric IV. Și când vor să-și spună unul altuia: „...doar nu ești Președintele Republicei!” — ei își spun: „...doar nu ești regele Louis!”

Să nu ne înșelăm: găsim azi printre bretonii și deputați republicani, precum găsim și liber-cugetători, oameni cu mentalitatea conformă epocii în care trăim. Dar ei nu sunt numeroși. Se înecă însă în marea masă a poporului breton. Și eu nu mă ocup aci de bretonii din Paris și din orașele mari, ci de bretonii din mistică, din selbatică și totuș așa de frumoasă Bretanie. Aici îi găsim la ei acasă, și aceștia sunt cei adevărați.

iască) străbat de afară până în biserica plină de lume.

După slujba dumnezeiască, Patriarhul conduce pe Prinț până la trăsura, trecând prin mulțime. Prințul îi exprimă deosebita Sa mulțămire și bucurie, pentru că a fost primit cu atâta căldură în Fanar.

DURERII.

*De suflul tău, durere, se risipește 'n neguri
Ș'n lacrimi se închiagă al tinereții farmec...
S'așterne promoroaca în argintoase văluri
Pe cerurile-albastre, pe-al primăverii cântec.*

*De prin cavouri albe adulmeci visuri moarte,
Le fluturi ca pe fulgii înghietului de iarnă,
Și spre fiorduri mute lași gândul să ne poarte,
Unde mijeste dorul de liniște eternă.*

*Dar — bolții fără soare, tu dai luciri lăptoase
Și înțelesuri nouă credințelor pierdute...
In loc de înflorirea vieții sgomotoase,
Ne dai o simfonie de amintiri trecute.*

Vioara din Bihor.

Aici și numai aici poți vedea creștini închinându-se ori de câte ori trec pe dinaintea albelor sau cenușilor calvaruri, și murmurând rugăciuni în fața slabilor și impresionanților Christii, ciopliți de mâinile misticilor și naivilor artiști din evul mediu, pe a căror cenușă au călcat atâtea generațiuni. Când zilele sunt cețoase, ca cea de azi, când câmpiile par un imens sepulcru pe negrul cărora se înalță din loc sfintele movile deasupra cărora sufăr și mor christii de piatră, când Loira se tânguește între malurile ei abrupte, Bretania îți face impresia unei regiuni fermecate ai cărei locuitori, după un somn de mai multe veacuri, abea acum s'au deșteptat. Și când stai de vorbă cu ei de asculți rarele lor cuvinte pline de rezervă, de privești expresia gravă și adâncă a ochilor lor, îți pare că se mai adâncesc încă în misterioasele visuri ale acestui somn îndelungat. Și tu însuși, par'că ai fi un arheolog, care ai descoperit ființe străbune dintr'un trecut îndepărtat.

În satele și în burgurile bretone, găsești străzi întregi, străzi înguste și pitorești, mărginite de căsuțe de piatră sau de lemn, pe ale căror fațade sute de ani și-au proiectat umbra. Arhitectura lor e cea din vremea lui Enric III de Valois, cu ferestrele semi-gotice, cu prispele și scara de lemn. Și când vre-unui breton i se surpă căsuța, el își clădește pe locul ei o altă casă, perfect analogă celei dispărute. Pentru nimic în lume n'ar primi el să locuiască într'o clădire altfel împărțită ca cea dintâi.

Jocurile, procesiunile, serbătorile au păstrat la ei aceleași norme ca la strămoșii lor de acum cinci sute de ani. Ei nu renunță la nici una, după cum eliminează cu încăpăținare obiceiurile zilelor noastre. Păreții lor sunt împodobiți cu litogravuri înfățișând pe Dugueschin, eroul lor național. Ei n'au renunțat nici azi la luptele străbune, cu lănci de lemn. Și brațele lor vânjoase avântă cu drag formidabilele securi de bord.

Burgul de unde vă scriu azi, nu e un burg de pescari și de aci până la ocean sunt câțiva kilometri de parcurs; dar satul e gol de flăcăi, cari rătăcesc acum pe valurile mării. Mamele și miresele lor îi așteaptă în prispele de lemn; și ori de câte ori se tânguește vântul peste acoperișuri, ele privesc nemișcate în depărtare; dar pe chipurile lor, stoicismul strămoșesc se amestecă cu resemnarea străbună.

Da, sufletul lor e cu o sută de ani mai nou decât al nostru. Ca un melc în căsuța lui, așa trăesc bretonii în apriga lor tradiție. Și Parisul e numai la câteva ceasuri de aci!

Când voesc să ceară deputaților lor vre-un serviciu, când au nevoie de atenția guvernului pentru gospodăria comunci lor, cei mai mulți dintre ei, se exprimă cam astfel: „Vă rog să căutați a povesti **Regelui** nevoile noastre!” Și ei nu fac aceasta nici din încăpăținare, nici din ignoranță. Ei sunt sinceri în expresiile lor. Ei știu cu toate acestea că în capul Franței este astăzi președintele Armand Fallières; ei primesc și se supun felului de guvernământ care îi conduce. Dar în mintea lor, trecutul istoric persistă cu viziunile, cu fastul, cu nomenclaturile lui monarhiste. Și, fără de voe, șeful statului se confundă în spiritul lor cu titlul regesc. Pământul tradițiunii!

Eu unul îi iubesc tocmai pentru arzătoarea statornicie pe care o păstrează față de faptele de demult. Francezii au făcut până acum zeci de încercări sterile ca s'o rupă cu tradițiunea; dar nu au putut. Astăzi, întreg

poporul, printr'un impuls imperios și obscur, se întoarce iar spre trecut. Și mă întreb, văzând cum cultul tradițiunii crește din zi în zi mai mult în această țară, dacă în curând nu vom fi și noi ca și bretonii, cari și-au cruțat zadarnice desiluziuni. Au rămas pe loc, pe un teren solid, și ne așteaptă să ne întoarcem din inutilile noastre rătăcirii „cu avant”, pentru a ne răzina din nou cum ei n'au încetat nici o clipă s'o facă, de stâlpul viguros al tradițiunii.

Rezoluția

votată de către adunările populare din ținutul Sătmăruului.

Am vorbit la timp despre frumoasele adunări populare ținute săptămâna trecută în comitatul Sătmăruului și în care obștea românilor vânduți de către Papa guvernului maghiar spre a fi desființați ca neam, au protestat cu cea din urmă indignare jurând să nu primească în biserica lor altă limbă decât cea românească.

Iată acum rezoluția votată la aceste adunări în unanime aclamații de către miile de țărani care au luat parte la aceste adunări în frunte cu preoții și învățătorii lor.

1. Adunarea de azi a poporului român din Sânislau (Vezend, Dindaleag) și comunele învecinate, convocată pe baza programului partidului național român din țările Coroanei Sf. Ștefan, declară unanim și cu deplină conștiință: că și ca români și ca cetățeni ai patriei stă pe baza programului partidului național român și pe aceasta bază stând, declară: că toate acțiunile politice, culturale și bisericesti le va efectua în întelesul și în conglăsură cu acel program național român, cu care în solidaritate desăvârșită vrea să opereze mai ales de aci înainte. Votează recunoștință și încredere comitetului partidului național român, cât și clubului parlamentar al deputaților partidului național român, acărui activitate atât parlamentară, cât și extraparlamentară o privește și o urmărește cu multă mândrie și satisfacțiune națională și cetățenească.

2. Adunarea declară, că atât membrii prezenți ai cestei adunări politice și naționale, cât și toți locuitorii români ai comunelor reprezentate aici din părțile cele mai extreme a corpului poporului românesc dinspre apus — au fost de veci, și vor fi pururea români în limbă și lege și toate uneltirile și machinațiunile permise și nepermise, cinstite și necinstite, de o tendință antipatriotică, lipsită de orice bază de adevăr, declară solemn, că va lupta cu toate mijloacele pentru conservarea vieții și a caracterului nostru românesc și religios.

3. Privind situațiunea generală politică a patriei și monarhiei, care situațiune este nu numai nefastă și în contra tuturor intereselor binepricepute a monarhiei întregi, cât și a statutului nostru — aparte — și prin mare în contra tuturor intereselor unei țări normale; considerând, că atât guvernul nostru mai înainte, cât și acesta de acum cu măsurile sale nenorocite au lucrat și lucrează neîncetat în contra înălțimii și viații politice și culturale, adunarea declară că nu se va de acest guvern ure și se va că neîncredere.

4. Considerând că toate acțiunile politice și culturale, cât și a partidului politic din patrie, pe

care se razimă acest guvern, față de momentuosul proiect al normării prin lege al dreptului electoral al cetățenilor patriei; considerând, că tot organismul civil al statelor europene se bazează după deșteptarea la egalitatea drepturilor și a datorințelor cetățenești, considerând, că este fundamentul principal și de decenii bine stipulați și formulat în programele partidului național român, adunarea pretinde: crearea și aducerea cât de grabnică a legii electorale pe baza votului universal, egal, secret, pe comune și pe baza catastrului național.

5. Considerând, că în timpul mai din urmă viața noastră religioasă, morală și bisericască este perturbată prin unele dispoziții, nenorocite și ilegale, cari adânc taie în viața noastră sufletească, adunarea declară, că aceste dispoziții, ca unele ce jignesc drepturile noastre strămoșești și contracte bilaterale — adunarea aceasta le consideră și le declară de neobligătoare pentru sine și pentru întreaga biserică națională și pretinde dela forurile atât bisericăști, cât și civile, respectarea drepturilor inalienabile, la cari niciodată nu vom renunța și cere pentru garantarea acestor drepturi, înfăptuirea legii despre autonomiile bisericilor pe baze naționale!...

Cont. Berchtold la Sinaia.

Sosirea în Sinaia. — Primirea. — Conte Berchtold oaspele M. Sale regelui Carol. — Un articol din „Neue Freie Presse”. — Caracterul vizitei cont. Berchtold.

Sinaia, 23 August.

Contele Berchtold împreună cu doamna și cont. Hoyos au sosit azi, Sâmbătă, dimineața la orele 9 cu trenul de Arad. Primirea la gară a fost simplă. Se aflau pe peronul gării d. Titu Maiorescu, presidentul consiliului și ministru de externe cu doamna; generalul Mavrocordat cu dna; dnii Edgard Mavrocordat, ministrul român la Viena; principele Fürstenberg, ministrul austro-ungar la București; d. Baranga, aghiotant regal, locotenent-colonel Berindei, comandantul batlionului de vânători din Sinaia, și întreg personalul legățiunii austro-ungare din București.

Audiențele.

După ce s'au întreținut câteva minute cu cei prezenți, dela gară înalții oaspeți au plecat cu trăsurile la castelul Peleş.

La orele 10 M. S. regele Carol a primit în audiență pe contele Berchtold, iar M. Sa regina Elisaveta pe contesa Berchtold. Audiențele au durat aproape o oră.

La orele 10 M. S. regele Carol a primit în tesa Berchtold și cont. Berchtold cu principele Fürstenberg și cont. Czernin au plecat cu automobilele făcând o plimbare prin Sinaia.

La orele 12 M. S. regele Carol a primit din nou într-o audiență intimă pe cont. Berchtold.

La ora 1 s'a servit dejunul la care au participat Suveranii, contesa și cont. Berchtold, d. și dna Maiorescu, principele Fürstenberg, contesa și cont. Czernin, dnii I. Kalinderu, Doloroso, contele Hoyos, D. Dinicu, aghiotant Baranga, comandor Baranga, comandor Gratosky, locot.-colonel Berindei.

Prânzul de gală.

La orele 7 și jumătate a avut loc la castelul Peleş un prânz de gală, la care au participat: MM. LL. regele și regina, contele și contesa Berchtold, dna și d. T. Maiorescu, dna și d. Lahovary, d. C. Arion, dna și d. D. Nenițescu, d. general Argetoianu, dna și d. G. Gr. Cantacuzino, presidentul senatului, principele Fürstenberg, d.

Al. Djuvara, d. Edgard Mavrocordat, dna L. Mavrocordat, dna și d. G. Crețeanu, d. Al. Catargi, d. Anton Carp, contele Bejacevici, dna și d. general Robescu, dna și d. N. Filodor, d. R. Catargi, d. colonel Baranga.

După prânz a urmat un concert la care au fost invitate 146 de persoane din corpul diplomatic și elita din Sinaia.

Concertul.

Programul concertului a fost din cele mai bogate și a avut un viu și legitim succes. S'a produs un quartet de instrumente de coarde executat de dnii Socrate Barozzi, Dallorso, Scuhut și Dinicu. A urmat o producțiune a dsoarei contese Ortansa de Migano.

D. Dinicu a executat o Sonată.

Dnii Dallorso și Barozzi au executat câteva bucăți și în urmă a încheiat dsoara de Migrano. Pianul a fost ținut de d. Ernst Narice.

După concert M. S. regina a prezentat pe d. Barozzi dnei contese de Berchtold și M. S. regele dlui conte de Berchtold, care au felicitat călduros pe distinsul violinist.

Decorațiuni.

M. S. regele a conferit contelui Berchtold „Marele cordon al ordinului Carol I”.

Se știe că contele Berchtold a fost de curând decorat de M. S. monarhul Francisc Iosif cu ordinul „Lăna de aur”, cea mai de seamă distincțiune dată unui om politic.

Principele Fürstenberg a fost decorat cu Marele cruce a ordinului „Coroana României”.

La prânzul de gală dnii Berchtold și Fürstenberg purtau noile decorațiuni.

Articolul lui „Neue Freie Presse”.

Viena. — Ziarul vienez „Neue Freie Presse”, consacră cu acest prilej un însemnat articol acestei vizite și raporturilor dintre România și Austro-Ungaria, din care extragem următoarele:

După ce vorbește de marea importanță diplomatică ce reprezintă Bucureștii pentru corpul diplomatic și numește capitala regatului român o școală a diplomației; după ce face elogiul cuvenit viciei și puterii de muncă ce a deslășurat regele Carol pentru înălțarea statului român; ziarul vienez conchide astfel asupra progreselor făcute de România în decurs de jumătate veac.

„Contele Berchtold va avea prilejul să vadă, în călătoria sa, o țară înfloritoare cu o bună stare meru crescândă, cu bogate resurse materiale, cu o agricultură în continuu progres și cu o industrie în plină dezvoltare între România vasală Turciei și România legată de Austro-Ungaria prin o prietenie indisolubilă este o deosebire de care numai cifrele statistice nu dau decât o idee foarte palidă.

Din sămânța care a fost aruncată în pământul României a crescut un arbore minunat. Din ceea ce-a adus principele din patria sa, el n'a putut să se folosească decât de inima de soldat. El a trebuit să uite totul, și să învețe toate dela început. Omul care aproape 50 de ani în urmă a trecut prin Austria ca fugar ca să poată cimenta în București un tron puternic, a primit acum câteva săptămâni o telegramă dela Împăratul Franz Ioseph în care a putut citi că armata noastră privește cu admirație la regele Carol și este mândră că este de două ori legată de dânsul. Cât este de reală această admirație și că firese apare acum ca ministrul de externe al Austro-Ungariei, succesorul contelui Aehrenthal se prezintă regelui Carol după ce a fost acum câțva timp la Berlin unde a fost primit de împăratul Wilhelm. Contele Berchtold este cel dintâi ministru de externe care prin vizita sa la București, dovedește legăturile de prietenie între statele vecine și care introduce ceremonialul legăturilor cu curtea regală română. Aceasta este însă o consacrare a unei stări de mult pregătite”.

Cât despre relațiile ce există între statul român și Austro-Ungaria, iată în ce chip se pronunță „Neue Freie Presse”:

„Legăturile cari există între România și Austro-Ungaria se bazează pe atât de firești antecedente și pe interese comune atât de importante încât inteligența regelui Carol și instinctul poporului român sunt fără îndoială pătrunse de ele. România poate să cunoască binecuvântările acestei politici după rezultatele ei. Din toate țările care au fost odată supuse Tur-

ciei și cari sunt atât de agitate din cauza situației din Turcia, România se simte cea mai tare și în cea mai bună siguranță și independență. Intrucât România este podul de trecere între Rusia și Peninsula Balcanică, independența României are aceeași importanță la sud-est ca și cea a Belgiei la nord-vest, România este cea mai sigură garanție de pace și prietenia Austro-Ungarici apără România de soarta pe care a avut-o după războiul dela 1877 când a trebuit să cedeze o parte a Basarabiei contra voinței ei. Coroana de pe capul regelui Carol nu este făcută din aurul fals al politicii și purtătorului ei nu-i lipsește libertatea de a se decide. Regele României este domnitor prin propriul său drept și aliat prin proprie alegere.

Contele Berchtold va fi la Sinaia purtătorul simpatiei tuturor popoarelor monarhiei. În expozeul său el a promis să cultive cele mai bune relațiuni cu România. Aceasta este una din principalele sale îndatoriri. Până acum n'a fost încă nici un ministru de externe austro-ungar la București ca să se prezinte regelui și reginei. Contele Berchtold este cel dintâi care face această vizită de aliat.”

Părerii asupra vizitei contelui Berchtold.

Asupra vizitei contelui Berchtold, cercurile oficiale, caută, firește, a-l reduce la o curtuozie a M. Sale monarhului Francisc Iosif față de M. S. regele Carol al României și la o nouă dovadă a bunelor raporturi a României cu monarhia Austro-Ungară.

Se spune, că vizita aceasta a fost anunțată înainte de a se fi formulat propunerea contelui Berchtold cătră marile puteri cu privire la situația din Balcani. Evident însă, că această propunere a oaspei dela Sinaia va fi discutată și cu M. Sa regele Carol.

În cercurile politice și diplomatice din România nu se crede în reușita acțiunii contelui Berchtold.

În lumea diplomatică se dă o deosebită importanță acestei vizite și presa străină opinează că ea va avea de rezultat că se va da o nouă direcție în desfășurarea evenimentelor din peninsula balcanică.

Scrisoare din Făgăraș.

În 23 August st. n. s'a ținut în Făgăraș o consfătuire intimă sub presidenția dlui avocat Dr. Teodor Popescu, vice preș. „Asociațiunii”, secția Făgăraș, fiind de față d. deputat dietal Dr. Nicolae Șerban, Matei C. Jiga directorul și Ilarie Debău, contabilul băncii „Furnica”, preoții Alexandru Șerban, Maximilian Receanu și studenții în teologie: Leonte Opreșiu, Vasile Mircea, Ioan Ivan, Augustin Cosma, Valeriu Crișan, Victor Micu, Iosif Ganea, Ioan Lie și Andrei Streza, stud. silvic.

Tinerii clerici au convocat la aceasta consfătuire intimă pe susnumiții d-ni, făcându-le propunerea, ca dacă se poate să fie trimiși ca delegați din partea „Asociațiunii”, secția Făgăraș, pentru a ține pe sate prelegeri populare. Propunerea tinerilor entusiasmați a fost primită cu căldură. Zilele acestea se va întruni comitetul și vor fixa programul amănunțit a acestor prelegeri.

Fiindcă prelegerile la facultate se încep numai la 1 Octombrie, au hotărât, ca și timpul acesta scurt să-l folosească bine. Vor ține prelegeri populare începând cu Dumineca viitoare, în comunele Vad, Dridif, Iași și Hârșeni. La fiecare prelegere vor ține două conferințe, după aceea vor citi unele poezii și nuvele din scriitorii noștri.

Au spus, că la anu vor începe o muncă mai sistematică, împreună cu ceilalți universitari.

Nu voesc doar prin aceasta, ca să facă ostentație ci alături de conducătorii și sprijinitorii „Asociațiunii”, să lupte pentru luminarea și fericirea poporului nostru dela sate, văzându-și astfel realizat un vis din tinereța lor.

Iată niște tineri, cari conduși de idealismul cel mai curat, nutrind în inimă celea mai calde sentimente, pornesc în lunile de vară, să curete satele, să ție poporului prelegeri, să-i arde mijloacele cu ajutorul cărora își poate schimba traiul zilelor grele de eri.

Pilda lor trebuie să urmeze și alții Laudă lor și recunoștința tuturor!

Coersp.

Un baletist român, dr. Grigore Pantasi

Bucovinenii desigur n'au uitat pe dr.-ul Pantasi, pe acel Pantasi, care a prezentat pe scena teatrului de aici feeria sa „Norocul” una din cele mai frumoase și originale creațiuni teatrale ale Românilor lăudată și admirată de tot publicul cernăuțean. — D. Pantasi, încă pe când era membru activ în soc. „Junimea”, a aranjat la jubileul de 25 de ani al acestei societăți o serie de tablouri vivante despre cari se vorbește și astăzi cu admirație. Tot d-sa a fost sufletul și supremul aranjator cu autoritate nediscuțată, al serbărilor mari ale „Armoniei”.

Cum însă la noi grasează laudabilul obicei de a arunca în dreapta și în stânga cu „genialități și celebrități” și a scotoci din tot ungherul câte un... „bărbat care este pe cale a deveni”... ceva, voiu da publicului cetitor ocazia să judece singur valoarea și puterea de muncă a dr.-ului Pantasi după succesele ce le-a avut în „Vestul civilizată”, la cel mai înalt areopag de muzică din lume, la opera imperială din Viena. Cine a urmărit ziarele mari din Viena, a cetit de sigur și recenziile foarte favorabile asupra pantomimei-balet „Nippes” de dr. Grigore Pantasi, care s'a reprezentat întâi în Schönbrunn la un festival mare sub înaltul protectorat al M. s. împăratului, care a luat parte cu întreagă curtea la acea reprezentare. „Nippes” a fost apoi reprezentat la opera imperială din Viena și plăcând mult a devenit „piesă de repertoriu” la operă. „Nippes” a mai fost jucată și la alte teatre mari din străinătate.

Din lucrările mai nouă ale dr.-ului Pantasi amintesc înainte de toate „Povestea soarelui”, pantomimă-balet, cu compoziția muzicală a directorului de muzică Kirchner din București. Pantomima aceasta se va reprezenta la iarnă în București.

Pantasi a mai scris un balet pentru „Prometheus” de Beethoven, și a încheiat contract cu opera cehiască din Praga unde se va reprezenta baletul acesta în Decembrie a. c. Ceva mai târziu se va reprezenta și în Viena și Breslau. În Graz sfârșește un capelmaistru muzica pentru baletul „Halbmond und Kreuz”. În Paris compune dna Chamjade, cea mai renumită componistă de ballete din lume, muzica pentru baletul „Lotosblume” (cu subiect vechiu indic).

La iarnă va aranja Pantasi în Viena un balet cu dans vechiu grecesc, după metoda Reinhardt numai cu bărbații tineri. De alte lucrări nu știu acuma, voiu avea însă ocazie să mai revin.

Acuma și câteva cuvinte pentru d. Dr. Pantasi.

Nu crede d-sa că și-ar câștiga merite și recunoștință mai mare punând talentul său rar exclusiv în serviciul artei românești și îmbogățindu-o pe ea, sârmana, cu unele mărgăritare, pe cari le dăruiește acum artei atât de bogate străine? Pentru că orice s'ar zice, piesele acestea rămân „ca original” nemțești și noi rămânem numai cu mândria, că autorul lor — e al nostru.

Noi avem și limbă destul de frumoasă și bogată ca să îmbrăcăm în ea cele mai frumoase odoare de gândire, avem și o comoară de basme și povești, izvorite din sufletul deosebit de poetic al poporului nostru, care i-ar da unui autor priceput material poetic cu prisosință.

O singură scuza aflu pentru d. Dr. Pantasi. El ar putea spune, că arta dramatică și scenică la Români fiind încă în gradul prim de dezvoltare, nu poate satisface tuturor cerințelor de tehnică scenică, și de splendoare impuse de feeriile d-sale. E adevărat! Însă și „scuza” aceasta cade, dacă ne gândim că piesele dlui Pantasi sunt de o valoare artistică durabilă și că prin urmare vor afla cu timpul și în templele de artă românească acel cult și acea interpre-

tare de care o află acum la teatrele din Vest. „Scuza” aceasta mai cade și din alt motiv Dacă piesele d-sale nu sunt pentru teatrul (în înțelesul larg al cuvântului) sărăcăcios românesc, atunci datorită sa de român este, să aibă curajul a lupta pentru îmbunătățirea acestei stări și aceasta cu atât mai mult, fiind d-sa unul dintre cei puțini chemați care să poată lupta pentru aceasta. Sprijinul Românilor de bine desigur nu i-ar lipsi.

Dar la urma urmei teatrul românesc (vorbesc de cel din București) nici nu este așa de sărăcăcios, deși nu se poate asemăna cu cele din Viena. Nu vreau să cred, că numai din dor de renume aruncă acest poet artificiile minții sale mai cu plăcere din metropola muzicii, decât ar face-o din mijlocul nostru. Chemarea sa este mai mare și mai grea decât și-a închipuit-o singur. Dragostea și conștiința unui neam întreg chiamă pe un fiu al său la datorie. Suntem egoiști, dle Pantasi, dar nu din suflet îngust, ci din sărăcie.

„Viata Nouă”.

Dela frați

DIN BUCOVINA.

Școala de lemnărit din Câmpulung.

La 27 ale luni curente se va inaugura la Câmpulung noua școală pentru prelucrarea și industria lemnului. La aceasta inaugurare va lua parte pe lângă autoritățile locale și Exc. Sa ministrul lucrărilor publice Trnka.

E prima instituție de felul acesta în Bucovina, care prin conducerea înțeleaptă a directorului ei d. Ilie Veslovschi a ajuns să se bucure de un frumos renume nu numai în monarhia noastră, ci și în depărtări mari peste hotare.

Din anuarul de pe anul trecut vedem, că aceasta frumoasă instituție, — ajunsă să clădească în sânul neamului nostru un izvor de venit temeinic și să generalizeze arta frumoasă românească, — a fost vizitată de o mulțime de persoane distinse, între cari d. Ionel Brătianu, șeful partidului liberal din România, distinsul scriitor englez William Stead și alții, cari au admirat frumoasele lucrări executate în atelierele acestei școli, și au reținut pentru dânsii multe obiecte de artă.

Zidirea, deși este făcută într'un stil învechit german, are totuși un aspect, care cucerește oarecum privirea vizitatorului. Jur împrejur etse împrejmuită de un parc frumos întehinit într'o formă îngrijită de abilitatea director al școlii.

În parter sunt întocmite sălile de lucru ale elevilor. Primul etaj este ocupat de expoziția lucrărilor elevilor, cari prin execuția lor artistică țin ochiul vizitatorului într'o continuă atenție. Este o adevărată minune arta desăvârșită cu care elevi, absolvenți ai câte patru clase primare, băieți aduși dela vite, execută cele mai grele deseneuri în colorii, copii după natură, planuri de zidiri de o meșteșugită combinație arhitectonică desenuri-fantazii, sculpturi în lemn în diferite forme etc.

O parte din etajul al doilea este ocupată de lucrările în lemn în stil românesc, specialitatea măiastră a directorului Veslovschi. Mobilele lucrute aci sunt de o rară frumusețe și sunt îmbrăcate toate în motivele românești, alese din trecutul gospodăresc al neamului nostru. Te crezi într'un palat frumos al vr'unei Făt-Frumos de prin povești, atâta românism e aci și atât de cu gust sunt lucrute și întocmite obiectele expuse.

În altă parte e secția de impletituri, în care micii elevi execută cele mai complicate lucrări artistice.

O deosebită atracțiune are muzeul particular al dlui Veslovschi, în care acesta și-a aranjat diferite obiecte adunate dela particulari, în cari se oglindă trecutul neamului nostru.

Lucruri menite peirii au fost culese de ici de colo prin hărnicia acestui om și așeate mărturii ale vremurilor noastre de glorie în frumosul muzeu a dlui Veslovschi. Ghioghe, fluere, ploști, cără vechi de două trei sute de ani, molde, icoane, furci, sculpturi în lemn, toate acestea înfrumusețază muzeul atât de artistic întocmit al acestui distins măiestru.

Întreagă instituția aceasta, care este un capod'operă de artă națională este rezultatul hărniciei directorului Ilie Veslovschi, care n'a cruțat nici o muncă, pentru a ajunge la splendoarea cu care este îmbrăcată.

D. Veslovschi a căutat singur să atragă atenția lumii civilizate asupra lucrărilor executate în atelierele acestei școli. — Revistele stăine au fost informate prin diferite articole și broșuri speciale despre tesaurul produs în atelierele dela Câmpulung, așa încât astăzi străinătatea este mai bine informată despre arta noastră națională decât noi Bucovinenii și decât frații noștri din vecini.

Felicităm cu toată căldura pe harnicul director Veslovschi și după succesele avute îi dorim o singură grijă: să-și crească un urmaș demn de hărnicia și destoinicia sa.

DIN MACEDONIA.

Cum știu să moară frații noștri aromâni pentru legea și limba lor.

Ziarul „Dreptatea” dela Salonic valorosul organ al românilor macedonei, scrie în ultimul său număr următoarele:

„Aromânimea din părțile Megleniei a pierdut prin asasinarea lui Nana pe unul dintre cei mai buni fii a ei, care muncea din toată inima cheltuind și cel din urmă ban pentru nația lui. Numai cine n'a vorbit cu acest leu, numai aceia la masă. Chiar și în ceasul când l'a răzbit glon-

„Casa lui era casa lui Avram deschisă pentru toată lumea. Nu era zi să nu aibe un oaspe la masă. Chiar și în ceasul când l-a răzbit glonțul stătea la masă cu un român din comuna Livezi. Nu s'a găsit cine a fost atentatorul dar desigur ucigașul a procedat din ordinaul comitetului greco-bulgar, care vedea în Nana un adversar temut.”

Cum s'a comis omorul.

S'a întâmplat că, Joi seara pe la ceasurile 11 alaturca (7 seara) Nana dimpreună cu un fruntaș român din comuna Livezi stătea la masă în chiosc. Neda fata lui cea mai mare-i zise având un fel de presimțire.

„Tată, treceți înnăuntru, că nu-i vremea să stați afară acuma noaptea, cu lampa aprinsă”.

„Dânsul îi răspunse blând, că bărbatul nu trebuie să fie atât de iricos.

„Nu isprăvi bine vorba și o puternică descărcătură de armă răsună din spre grădină, un oftat eși din pieptul lui Nana „ah dușmanul a fost mai viteaz ca mine, m'a mâncat” și cu zîmbetul pe buze că moare pentru apărarea limbei își dete sufletul.

„I s'a făcut înnormântare frumoasă. Nana lasă în urmă o fată și un băiat elevi la școlile secundare din Bitolia.”

Aviz!

Abonații cari trimit orice fel de corespondențe, mandate postale, etc. sunt rugați să binevoiască a scrie și nrul de pe fașie. Prin aceasta înlesnesc munca administrației.

Cugetat-ai vre-odată cât de ieftin se poate cumpăra dela mine?

Ciorapi pentru femei 32 fil., ciorapi pentru bărbați 36 fil. Ploiere pentru femei și bărbați 2 cor. Cămeși albe pentru femei cor. 1'50. Cămeși albe pentru bărbați cor. 2'50. Haine pentru băieți și fetițe, talii și juoane pentru femei. — Pânze fine de bumbac, 1 val 23 m., cor. 12—17'50. — Mărunțișuri. Decoruri. Ghetă: 1 păreche ghetă de casă 60 fil., 2'50, 3'60.

Cronică externă.

Dictatura în China. Nu numai Orientul apropiat, ci și extremul Orient e în fierbere. Ca și tânăra Turcie constituțională, tot astfel și tânăra republică chineză trece printr'o epocă de grave zguduirii interne, al căror sfârșit nu se poate prevedea.

Atât în Turcia cât și în China legăturile între diferitele provincii sunt slăbite, în ambele state se manifestă diferite tendințe separatiste, ambele duc lipsă de bani și de oameni demni de încredere și capabili de a consolida situația internă.

Cazul Chinei e cu atât mai grav, cu cât marea întindere a imperiului nu permite aplicarea unor principii uniforme în administrația publică. În schimb tânăra republică chineză a avut avantajul de a găsi un bărbat cu mare autoritate care a putut să ia conducerea afacerilor statului cu oarecare șanse de succes. Este vorba de Juansicai, actualul președinte al republicii chineze.

Pozițiunea lui Juansicai a fost dela început foarte dificilă, fiind pus în fața unor probleme aproape irealizabile, anume restabilirea ordinii în țară, consolidarea creditului statului, aplanarea conflictului dintre provinciile de nord și sud și asigurarea dezvoltării pașnice a tinerei republici.

După toate aparențele, președintele Juansicai n'a realizat aceste probleme, ceva mai mult: primul președinte al republicii s'ar fi dedat la niște acte teroriste ce nu se pot pune în coordonantă cu regimul constituțional.

Știrea despre asasinarea Dr.-ului Suniatzen e lipsită de temelie, se confirmă însă că doi generali, membri ai partidului radical de reformă, din care face parte și Dr. Suniatzen, au fost executați după un proces foarte sumar.

Acest „asasinat judiciar” a dat loc la un grav conflict între adunarea națională și guvern. Opoziția parlamentară a luat o atitudine ostilă față de atacurile adunării naționale și se mărginește a lua „măsuri severe” precum glăsuște o telegramă din Peking.

Aceasta ar însemna că în China se pregătește o lovitură de Stat. Juansicai prea hotărât de a introduce dictatura în China.

Situația internă a Chinei e atât de încurcată, încât nu se poate ști dacă această hotărâre e justificată prin anumite împrejurări, sau dacă președintele Juansicai, al cărui talent inspiră mai multă încredere decât caracterul său, urmărește planuri ascunse pentru restabilirea regimului monarhist.

Din punct de vedere internațional ar fi de dorit ca republica chineză să-și găsească o metodă potrivită de guvernare, dictatorială sau democratică, căci un nou război civil ar putea să dea loc la grave complicațiuni internaționale.

*

Un diplomat român despre situația în Balcani. Ziarul „Reichspost” din Viena scrie într'un număr recent al său următoarele:

„Unul din diplomații cei mai capabili din România, care reprezentase odinioară cu succes patria sa pe lângă Quirinal, și care actualmente e acreditat pe lângă una din marile puteri ale triplei-înțelegeri, a avut anabilitatea de-a ne face următoarele declarațiuni asupra situației în Balcani:

— „Svonul despre o convenție secretă între Turcia și România e lipsit de orice temelie. O asemenea convenție nu există. Noi suntem azi prieteni cu Turcia. Această prie-

tenie s'a născut din mai multe motive politice și economice. România e cel mai mare stat în Balcani după Turcia, are 7 milioane de locuitori și un buget anual de 500 milioane franci. Orice mărire de teritoriu a vre-unui stat balcanic ar micșora în mod firesc puterea și prestigiul nostru. Noi întreținem din această pricină cu Inalta Poartă relațiuni amicale. Mărirea celorlalte state balcanice nu poate avea loc decât pe socoteala Turciei. Atitudinea noastră față de Poartă și fidelitatea noastră către status-quo în Balcani sunt deci dela sine înțelese”.

La întrebarea dacă o eventuală înțelegere ar putea avea loc între România și Bulgaria cu privire la o procedare în comun, interlocutorul nostru răspunde:

„O formă oare-care pentru o asemenea înțelegere e ușor de găsit. Multă vreme Dobrogea, care ne-a fost cedată de Rusia în schimbul Basarabiei, a fost ținta principală a dorințelor bulgare. Noi am cheltuit milioane pentru Constanța, am romanizat populația în așa grad, încât foștii proprietari de pământ bulgari au uitat până și limba lor maternă. Suntem însă tocmai aci într'o poziție nefavorabilă față de o invazie bulgară. De aceea cred că înțelegerea cu Bulgaria ar putea avea loc pe baza următoare:

„Bulgaria ar trebui să dea asigurarea formală, excluzând ori ce indoială, că renunță pentru totdeauna la aspirațiunile ei asupra Dobrogei. Fără această asigurare nu se poate lucra în comun acord. Suntem cei dintâi în Balcani și vrem să rămânem ca atari și pe viitor”.

*

Poincaré despre vizita sa în Rusia. Primul-ministru francez Poincaré lunăd cuvânt la banchetul oferit de municipalitatea din Paris a spus că a fost mișcat de primirea ce s'a făcut în Rusia reprezentantului oficial al națiunii amice și aliata. D. Poincaré asigură că amicitia celor două țări e nealterabilă și că timpul, de parte de a o vătăma, i-a dat o activitate nouă. Rusia și Franța sunt deopotrivă egal interesate la soliditatea alianței lor care permite diplomației lor combinate să lucreze pentru menținerea păcii, printr'o supraveghere atentă a evenimentelor, spre a se ocroti în contra întâmplărilor din viitor.

Această alianță complectată printr'o cordială înțelegere cu Anglia, într'o pașnică grupare a trei puteri amice, nimeni nu poate vedea o dorință de provocațiune. Printr'o politică cuminte și calmă, Franța își menține rangul în lume.

O chestie școlară.

Biblioteci pentru învățători.

În 8/21 August a. c. având loc reuniunea generală, învățătorii de sub jurisdicțiunea Venerabilului consistor gr.-or. român din Oradea-mare, printre alte chestiuni au vorbit și despre biblioteca Reuniunii. S'a aflat cu această ocazie că biblioteca s'a sporit cu 7 volume ajungând dela 35 la 42 și că se cere un dulap pentru păstrarea cărților.

Așadar avem o bibliotecă cu 42 opuri pentru cam 150 membri, iar ca să putem folosi toți aceste cărți ne trebuie spese deoarece nu e în cen-

tru și nu are loc stabil, ba cei mai mulți nici că o știu pe unde ierneză. — Abstrăgând dela aceste, cred că aceia bibliotecă nu e înzestrată cu opurile cele mai de valoare căci donatorii nu-și omit cărțile cele de valoare ci cele cari poate numai ca reclame le-am căpătat și a căror cuprins nu e tocmai pedagogic.

Ca să putem avea o bibliotecă de conținut bun ne trebuie spese, de cari nu prea dispunem, ne trebuie un loc stabil și un conducător bun. Pentru a ajunge la acest sfârșit nu vād altă soluție decât că însuși ven. consistor să înțemeieze o bibliotecă numind ca patron al ei pe revizorul școlar.

Veneratul consistor să vină cu exemplu față cu comitetele parohiale cărora le-a dat ordin pentru înființarea de biblioteci parohiale. Că multe pot fi cauzele cari stau în calea înființării unei astfel de biblioteci. Ori comuna e săracă și astfel nu e în stare, ori preotul e în ceartă cu învățătorul și astfel sau nu-și împrumută, sau la procurarea cărților nu se ține și de părerea învățătorului de a procura și opuri pedagogice sau neinteresându-se nici unul rămâne lucrul baltă.

Inzestrarea ven. consistor cu o bibliotecă ar fi cea mai salutară mijlocire de a ne putea înzestra cu lecturi bune, iar ven. consistor i s'ar da puțința de a supraveghia în ce grad se ocupă învățătorii noștri și cu lectura, că așa cum stau lucrurile azi nu putem fi controlați, chiar de am fi nu avem ce ceti.

Revizorul școlar ar fi totodată și conducătorul acelei biblioteci, ar procura cărțile cele mai de valoare pentru corpul său didactic, ar ținea evidență despre activitatea fiecărui membru, zic membru fiecare învățător ca membru al reuniunii trebuie să se înscrie și ca membru al acestei biblioteci pe lângă o anumită taxă, din care s'ar procura cărțile iar unde nu s'ar ajunge ar mai ajutama și ven. consistor din spese neprevăzute. Numai astfel înzestrați vom prețui ceva, numai având arme ne vom putea lupta, iar lupta noastră va fi sfântă deoarece tinde a lumina.

N. B. Rog iubiiții colegi ca să-și deie părerile lor.

Giriș, la 24 August st. n. 1912. Ioan Veres, inv. gr.-or. rom.

Din carnetul unui turist

Excursiunea corului „Doina Dobrogei” la Constantinopol. — Pe bordul „Impăratului Traian”. — Câțiva români din Bucovina printre Excursioniști. — Intrarea în Bosfor. — Primicia de către autoritățile la turcești. — La Selamlâc. — Concertele. — Fraternizare turco-română.

O fericită întâmplare, care nu se ivește așa de des în viața unui turist, a făcut că Vineri în 16 curent pornind din Constanța spre Constantinopol, să am acelaș drum cu societatea filarmonică „Doina Dobrogei”, membrii căreia începând cu d. Virgil Apostolescu președintele ei și cu d. dirijor Antoniu, numărăm o sumă de prieteni.

Se înțelege deci bucuria cu care m'am imbarcat Marți seara în 13 c. pe bordul vaporului „Impăratul Traian” al Serviciului Maritim Român.

Aștern azi în fugă câteva din impresiile ce le-am avut în această foarte reușită excursiune care cred vor putea interesa pe cetitorii „Românului”.

„Impăratul Traian” și-a ridicat ancora la miezul nopții, părăsind țărmurile Constanței în fruntea urale din partea undelor și prietenilor celor 400 de excursioniști cari au însoțit corul „Doina Dobrogei”. Dl Antoniu, dirijorul corului, a căutat anume câteva bucăți alese pe bord, spre a pune la încercare pe dnii coriști, în fața auditorului

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbl

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate. (Ba 46-60)

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m. Celor din provincie cărora es recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

constanțean, înainte de a delecta publicul din Constantinopol unde anunțase două concerte.

Glasurele armonioase ale dnelor și dsoarelor — îmbrăcate în costum național — secundate de cântăreni, basuri remarcabile și de toate elementele necesare unui cor impunător, au străbătut văzduhul în compania sirenelor asurzitoare, cari la un moment dat, păreau necesar să acompanieze marșul bardului Mureșianu „Deșteaptă-te Române” imnul Junilor Turci: „J Vatan” — „Trăiască Patria” și trîmbița de redeșteptare a neamului românesc — „Pe-al nostru steag e scris unire”, cari au fost bisate de imensul public care a ținut să petreacă pe excursioniști până la ponton.

Abia am părăsit țărmurile Constanței, și mă pomeneam cu un cârd de prieteni noi, pe cari nu-i văzusem de vreme îndelungată și a trebuit să ne întâlnim în largul mării pe bordul vaporului „Traian”. Din cunoștință în cunoștință mă găsesc față în față cu dl Tarangul, prefect la Cernăuți, cu dl Turcan deputat bucovinean, cu dl Călineanu, senator de Buyan, cu mai mulți ardeleni în frunte cu dl Dr. Borcea, precum și cu o sumedenie de publiciști și ziaristi, ca Mestugian dela „Universul”, dl Petre Vulean, corespondenții ziarelor „Adevărul” și „Minerva”, cu dnii Comăneanu, Suciu, C-tan Vlădeșcu, avocat Cozma etc... Profitând de frumusețea nopții cu o lună plină și cerul înstelat, care se oglindea în apele senine ale furtunoasei Mări Negre de odinioară, mai toată lumea contempla acest tablou feerie, renunțând în majoritate de a se retrage în cabine, cari au fost cedate bucuros corului și indeosebi coristelor ca să fie odihnite pentru a doua zi. Într-un târziu obosala a învins pe fiecare și vaporul intră în Bosfor când glasurile armonioase ale corului — bine odihnit — care se deșteptase din vreme de tipetele stridente ale sirenelor, a dat semnalul deșteptării.

În câteva minute, corul s'a așezat pe covertă, unde a fost înconjurat într-o elipă de grupul excursioniștilor cari s'au grăbit să ocupe locurile cele mai vizibile spre a nu pierde nimic din minunățiile Bosforului.

Acest tablou feerie, presărat la tot pasul cu citadele bătrâne, decorat pe ambele țărmuri aci cu turnuri distrugătoare pentru dușmani, ici-colea cu plantațiuni și vegetale fantastice pentru a stârni admirația unei omeniri întregi; a fost descris în mod maestros de către scriitorii de valoare, aparținând tuturor neamurilor în mii de volume; astfel că ar fi banal din parte-mi, chiar dacă aș face o descriere cât de concisă.

Deși am trecut de mai multe ori Bosforul, totuși ar trebui să o mărturisesc, că niciodată nu mi s'a părut plin de splendoare ca astădată, când totul mi se părea o armonie, perindându-se în fața mea: gloria trecutului din timpul ocupației romane, epoca creștinismului de sub sceptrul marelui Constantin cel sfânt, zilele de glorie și de decadentă a Bizanțului cu tot fastul de basme din trecut; căderea Constantinopolului în mâinile Turcilor; epoca de teroare a creștinismului sub satrapia sultanilor de odinioară, raza de speranță pe care au văzut-o odată cu proclamarea constituției precum și anarhia de astăzi erau atâtea amintiri care-mi năvăleau în suflet.

„Marșul Junilor Turci”, „Trăiască Patria” a pus capăt acestor gânduri. La acostare am avut câteva momente de îngrijorare. Vaporul nostru a trebuit să amâne acostarea în fața Agenției Române, până când să sosoască răspunsul dela Sublima Poartă, dacă excursioniștii puteau să debarse în liniște; într-un cânt se declarase în aceiași zi starea de asediu la Constantinopol și Salonic, cu tendință de a zădărnici ori ce agitație din partea junilor turci ca să revie la putere, după disolvarea camerei din partea sultanului constituțional.

Evident că situația era îngrijitoare pentru excursioniști, cărora li se spusese că urma să fie primiți cu toate onorurile la Constantinopol și când colo era aproape să risce de a se înapoia la Constanța cu același vapor, fără să fi avut fericirea de a vizita Constantinopolul cu fermecătoarele sale împrejurimi.

Norocul a făcut ca să fie la Constantinopol Cadry-Bey, consulul turc dela Constanța, care a făcut demersurile necesare, astfel că în scurt timp grija excursioniștilor a fost înlăturată, și frun-

țile s'au descrețit, când acest consul turec filo-român, în fruntea unui taraf de lăutari români, cari ne-au primit cu „Deșteaptă-te Române” și cărora li s'a răspuns cu imnul turcesc „J-Vatan”. După evenimentele urări din ambele părți, excursioniștii au fost repartizați pe la hoteluri, iar seara și-au dat întâlnirea la restaurantul „Luxemburg” unde au luat masa în comun.

Ca unul ce am fost luat în vârtejul excursioniștilor: a trebuit să iau parte la această masă comună, unde am observat cu destulă satisfacție perfectă dispoziție din partea excursioniștilor, deși la început erau cam îngrijorati pentru clararea stării de asediu.

În capul mesei a luat parte dl consul Cadry-Bey, ca reprezentant al guvernului spre a le ura bun sosît excursioniștilor. Dl ministru plenipotențiar al României neputând lua parte, a delegat pe dl Traudafirescu, secretar de legăție ca să salute pe Români. Primul toast a fost ridicat de către dl Petru Vulean care a transmis prin dl consul Cadry-Bey un salut respectuos atât M. S. sultanului, precum și guvernului turcesc. A răspuns în termeni călduroși dl Cadry-Bey, scotând în relief calitățile Românilor și dragostea de prietenie ce le-o păstrează Musulmanii.

La sfârșit dl Balamace aduce la cunoștință reprezentanților oficialității, prezența la masa comună a unui senator din România precum și a fruntașilor ardeleni și bucovineni în cap cu dl prefect Tarangul, deputatul Turcan și mai mulți preoți din Cernăuți cărora li s'au făcut ovății, terminând aducând elogii filo-românului Cadry-Bey, care fiind originar din Dobrogea s'a îngrijit în toate ocaziile de toți excursioniștii români ca să fie bine primiți la Constantinopol.

A doua zi excursioniștii au vizitat toate muzeele și localitățile istorice din capitala imperiului otoman, fiind pe deplin mulțumiți. — La orele 3 p. m. a avut loc concertul dela teatrul din Sтамbul în onoarea doamnelor Otomane, cari au ținut să siste în număr cât mai mare spre a asculta corul românesc și să admire frumoasele costume naționale, atât la ridicarea cortinei, precum și terminarea repertoriului, cadănele au aplaudat frenetic imnul junilor turci „J-Vatan”, iar la despărțire s'au întreținut cu dsoarele și dnele din cor în limba franceză.

A treia zi toți excursioniștii au asistat la serablă „Inchinarea sultanului la moschee” care a avut loc în splendidul parc dela Ildiz-Kiose, unde au avut ocazia să admire armata care a defilat în fața M. S. sultanului.

Printre aghiotanții săi era și un ofițer originar din Măcin jud. Tulcea, care s'a întreținut tot timpul cu comitetul excursioniștilor și în special cu un colonel, cu un major, cu un căpitan și cu un locotenent, toți din armata română, cari au participat îmbrăcați civil la această excursiune și cu care ocazie ofițerul dobrogean i-a prezentat ofițerilor superiori din garda imperială, de unde au luat toate informațiile, privitor la diferite arme reprezentate la defilare. Ofițerii turci au fost vădit satisfăcuți că au avut ocazia să facă cunoștința camarazilor români și i-au asigurat cu această ocazie de sinceră prietenie ce o păstrează armatei române.

Mareșalul imperial fiind informat că corul „Doina Dobrogei” a venit la „Selamlâc” cu steagul societății și că avea de gând să cânte în onoarea sultanului la ieșire din moschee, a venit în persoană să facă cunoștință cu președintele societății Dr. V. Apostolescu, cu dirijorul corului și cu fruntașii excursioniștilor, comunicându-le amator că M. S. sultanul a rămas foarte impresionat de onoarea ce voiese a i-o face excursioniștii români.

Astfel că la ieșirea din moschee, după ce sultanul a ascultat imnul muzicii militare, s'a oprit în fața corului, care a cântat „Mulți ani trăiască” în limba turcă, precum și imnul libertății „I-Vatan”. Entuziasmul asistenților a fost la culme, iar unii dintre ofițerii prezenți au însoțit toată ziua pe excursioniști, dându-și întâlnire cu toții la teatrul din Pera, unde seara a avut loc al doilea concert.

Succesul concertului a întrecut toate așteptările, pe lângă prezența excursioniștilor am observat logele erau ocupate de către colonia română din Constantinopol împreună cu personalul dela lega-

țiune și consulat, precum și pe câțiva fruntași politici tureci.

Programul a fost foarte bogat în bucăți alese și au stârnit furtunoase aplauze din partea asistenților, mai ales unele doine din Ardeal cântate cu mult sentiment din partea unei doamne din elita Constanței, originară din Transilvania.

După concert s'au făcut prezentările, când am avut ocazia să mă conving că au participat multe persoane de considerație, cari au jucat și joacă un rol politic în imperiul otoman.

A patra zi excursioniștii au vizitat Bazarul din Sтамbul, unde au luat diferite obiecte spre a le duce în țară ca suvenir, iar la orele 3 p. m. s'au imbarcat pentru Constanța, ducând cele mai frumoase amintiri pentru patru zile petrecute la Constantinopol. *Mitu.*

Criza din Turcia.

Arad, 26 Aug.

Inițiativa contelui Berchtold a fost primită favorabil de toate guvernele Puterilor semnatare ale tratatului din Berlin. Acum după ce și guvernul francez a anunțat că aderează la propunere, în scurt timp se va începe schimbul de idei referitor la salvarea stărilor din Turcia. Ce rezultat final va avea, însă popunerea ministrului de externe al monarhiei austro-ungare, de sine înțeles încă nu se poate ști, dar refuzul guvernului otoman, care consideră pasul contelui Bechtold de un amestec în afacerile interne ale Turciei, nu e chiar un bun omen.

Albanezii de nord sunt deplin mulțumiți cu înțelegerea din Üsküb. Singur între Albanezii de sud se observă o fierbere, care însă e îndreptată mai mult împotriva Grecilor, acărora bande și-au început iarăși activitatea.

Muntenegrinii și Bulgarii vreau război cu orice preț. Se anunță chiar că Muntenegru ar avea întreagă armata mobilizată. În Bulgaria însă regele Ferdinand nu voiește nici să audă de un război cu Turcia. Oficiul de externe al Rusiei a dat sfat atât reprezentantului la Petersburg al Bulgariei cât celui al Sârbiei, ca guvernele lor să caute a încunajura orice conturbare a statului quo în Balcani.

S'a răspândit și știrea că Austro-Ungaria ar intenționa să ocupe Novi Bazarul, ba chiar și Albania, dar aceasta știre a fost categoric desmintită de forurile competente.

Răspunsul Franței.

Viena. — Ambasadorul francez, Dumain s'a prezentat în ministerul de externe ca să comunice oficios că guvernul francez aderează la propunerea contelui Berchtold. În absența contelui Bechtold care se află în Sinaia, răspunsul Franței l-a luat la cunoștință consilierul primei secții Machio.

Muntenegru mobilizează.

London. — Raportorul ziarului „Daily Express” anunță din Paris că regele Nichita urmând dorința poporului său a dat ordin de mobilizare. Poporul Muntenegrin demult tot cere aceasta pentru că să răzbune volnicile săvârșite de turci împotriva populației creștine și regele Muntenegrului la dorința poporului său a pus pe picior de război întreagă armata sa. Dacă Muntenegru încă n'a declarat război Turciei aceasta va putea urma în scurt timp. Ambasadorul turcesc din Muntenegru a cerut dela guvernul său de a pune capăt tulburărilor cât de îngrabă și în modul cel mai energic.

Constantinopol. — După informațiile din cercurile turcești Muntenegru ar avea concentrați la graniță 34.000 soldați.

Agitația din Bulgaria.

Sofia. — Aci se va ține o mare adunare națională, la care vor fi reprezentate toate orașele și comunele și în care se va cere declararea războiului. Se intenționează a se adresa un memoriu regelui. Cabinetul însă i-a adus la cunoștință comitetului aranjator că regele nu le va primi delegația.

Petersburg. — Neratov, conducătorul actual al oficiului de externe al Rusiei într-o convorbire avută cu reprezentantul Bulgariei la Petersburg și-a exprimat speranța că intențiunile pașnice ale regelui Ferdinand și prim-ministrului Geșov față de Turcia vor fi încoronate cu succes.

Pe reprezentantul Serbiei Neratov l-a rugat să comunice guvernului său, că ministerul de externe rusesc îi atrage atenția, ca să urmeze întru toate direcția pentru prevenirea a orice fel de complicații și să promoveze menținerea statului-quo în Balcani.

Albanezii.

Triest. — „Triester Tageblatt” anunță că în hotelul de aici „Excelsior Palace” locuiesc de vre-o câteva zile fruntașii albanezi Ismail Kemal Bey și Fazil Pașa. Ziarul spune, că acești doi fruntași au declarat raportorului său, că au venit numai pentru recreare, și vor pleca iarăși îndărăpt spre Constantinopol.

Ismail Kemal Bey a declarat, că are cea mai mare speranță, ca între comisia condusă de Ibrahim Pașa și fruntașii albanezi va succeda a se ajunge la o înțelegere deplină.

Constantinopol. — Guvernul a dat trupelor ordin de concentrare în strimtoarea Kaçsanik, ca albanezii să fie împedecați de a se reîntoarce la Üsküb.

Athina. — Intre albanezii de sud se observă o mare febră. „Agence d'Athènes” anunță că albanezii au ocupat orașul Berat și sunt în drum spre Valona. Situația în Albania e nesigură.

Berat are 12.000 locuitori dintre cari 4000 Greci; Valona e reședința unui arhiepiscopat grecesc.

Albanezii de sud sunt înverșunați împotriva grecilor cari afirmative ar fi asasinat pe un fruntaș albanez. Ci de altcun, nu sunt deplin mulțumiți cu înțelegerea din Üsküb și probabil vor cere încă și alte concesii dela guvern, pe lângă cele promise Albanezilor de nord.

Stare de asediu în Erzerum.

Erzerum. — Junii-turci au încercat să organizeze demonstrații împotriva guvernului, cari însă n-au succes în urma măsurilor luate de autorități. Nu e eschis, că va fi proclamată asupra orașului starea de asediu.

INFORMAȚIUNI

Arad, 26 August n. 1912.

Adunarea dela Ileanda-Mare.

— Relație telegrafică. —

Precum era de prevăzut, adunarea dela Ileanda-Mare, a reușit în chip strălucit.

La glasul Comitetului Național, au răspuns mii de români — popor și intelectuali manifestându-și revolta ce clocotește în suflete, împotriva oligarchiei maghiare care în tentativele sale blestemate pentru desființarea noastră uită și legi și dreptate.

Jandarmii nu au lipsit nici de astădată dela datoria lor de provocatori, încercând cu tot dinadinsul să exaspereze, prin brutalitățile lor, răbdarea fără de margini a imensului public român.

Iată amănuntele telegrafice primite dela trimisul nostru special.

Adunarea s'a început printr'o liturgie solemnă în biserica dela Chizeni, oficiată de pă-

rintele dr. Vasile Lucaciu. În biserică asista o mulțime extraordinară. Părintele Lucaciu a ținut o strălucită predică vorbind despre episcopia ungurească. După isprăvirea slujbei religioase dl Dr. Mihali a oferit un prânz, apoi la orele 2 convoiul format din trăsuri și care s'au îndreptat spre Ileanda-Mare.

Primirea dela Ileanda a fost de un entuziasm indescriptibil.

Oaspeții au fost întâmpinați și conduși de un splendid banderiu de călăreți; grupuri de fete în costume naționale așteptau cu buchete de flori, pe care le-au risipit cu profuziune în drumul oaspeților.

Această frumoasă primire a scos din sărite pe jandarmii locali cari au provocat un scandal extraordinar de revoltător prin brutalitățile comise împotriva tinerilor ieșiți întru întâmpinare.

Conducătorul banderului de tineri d. Alexandru Mihali, purtând în mână un steag albastru, jandarmii s'au repezit furioși la dânsul și i-au zmulș steagul. Intervenind un alt tânăr, d. Teodor Mihali, spre a lămurii că purtarea unui steag albastru nu poate da motiv de bănuială, șeful jandarmilor a început să urle ca ieșit din minți. Din fericire publicul a intervenit la timp împiedecând scandalul.

Adunarea s'a ținut în piață în mijlocul unei mari însuflețiri în prezența a peste 5000 de țărani. În urma măsurilor de ordine luate și a înțelepciunii publicului român s'a reușit să se evite alte incidente neplăcute cu jandarmii.

A prezidat dl Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național.

Cel dintâi a vorbit dl Dr. Teodor Mihali care a făcut un mare expozeu politic.

Au mai luat cuvântul dd. Dr. Aurel Vlad, Dr. V. Lucaciu, Dr. St. C. Pop, Dr. Tripon, V. Goldiș.

Oratorii au fost îndelung ovaționați.

Rezoluția votată în aclamații nesfârșite se ocupă de toate chestiunile însemnate, care sunt la ordinea zilei.

Raportul detaliat urmează.

Vlaicu la Murăș-Oșorhei.

Duminecă în 1 Septembrie între orele 4—5 iubitul nostru Aurel Vlaicu va sbura în orașul unguresc Murăș-Oșorhei. Prețurile de intrare: Lojă, 6 pers., 40 cor.; locul I, numerizat, 5 cor.; locul II, numerizat, 3 cor.; loc de stat 1 cor. Biletele se află de vânzare la librăria A. Márványy în Murăș-Oșorhei. Cancelaria comitetului aranjator se află în hotelul „Transilvania.”

Ni se anunță, că publicul din Murăș-Oșorhei și jur manifestă un deosebit interes față de sborul șoimului nostru.

Din parte-ne indemnăm și noi pe frații noștri dar acolo să meargă cu toții la sborul de Duminecă sprijinind astfel năzuințele frumoase ale iubitului nostru șoim, căruia îi dorim să aibă succese strălucite în toate locurile pe unde dânsul va mai sbura.

Concertul artistei Dora V. Lepa. — Ni-se scrie: Constatăm cu multă bucurie și satisfacție, că publicul românesc din Lipova și jur manifestă un interes deosebit față de evenimentul artistic care va avea loc în 15 (28) August a. c. (Adorm. Născ. de Dumnezeu) în Lipova, când publicul românesc va avea fericitul prilej să admire frumusețea și să se desfăteze în dulceața cântecelor românești pe cari le va reda

cu o admirabilă artă distinsa noastră artistă d-șoara Dora V. Lepa, eminenta elevă a conservatorului de muzică și artă dramatică din București. Cu acest prilej își vor da concursul și reuniunea română de cântări „Doima” din Lipova sub conducerea dibaciului inv. Iuliu Putici.

Din parte-ne indemnăm publicul românesc să ia parte în număr cât se poate de numeros la frumoasa serbare românească din Lipova, manifestând astfel dragostea și iubirea față de arta românească și răsplătind ostenețele unei distinse artiste, fiica acestor plaiuri.

Blériot despre aviatorii români. Se știe că Blériot, celebrul aviator francez, inventatorul monoplanului care-i poartă numele și actualmente proprietarul unei fabrici de aparate de zburat, a participat acum câțva timp la un meeting de aviație dela Brescia, lângă Turino.

Cu acest prilej, revista italiană „La Stampa Sportiva” care apare în Turino, a obținut un interview dela Blériot și l-a publicat în numărul 30 din 28 Iulie. Iată cum s'a exprimat Blériot despre aviatorii diferitelor națiuni:

„La școala mea din Buc, frecventată, între alții, de francezi, italieni, români, sârbi, ruși, americani, argentinieni, japonezi, acei ce au învățat cei dintâi să piloteze monoplanul, acei ce au obținut în cel mai scurt timp brevetele, au fost numai italienii. „Cei mai abili sunt însă românii”.

Constatăriile acestea, făcute de marele Blériot asupra aviatorilor români, el care este unul dintre primii cari au contribuit la uimitoarele progrese ale aviației în zilele noastre, sunt de sigur foarte măgulitoare pentru noi. Aviatorii noștri au mai ales motive să fie mândri de aprecierile ce le face directorul școlii de aviație dela Buc asupra muncii lor. Dacă sunt uneori mânduși de indiferență ce o manifestă câte odată compatrioții față de străduința ce o depun ca să se desăvârșească în arta de a zbura cât mai bine, de a se ridica în mod desăvârșit spre înălțimile cele mai mari și să stăpânească văzduhul în chip admirabil, să fie satisfăcuți că li-se recunoaște valoarea de cătră cei inițiați, cum a făcut-o fără înconjur Blériot.

Drumul Constanța—Viena parcurs de un orb sub un vagon. La sosirea trenului expres în gara Amstatten a fost descoperit sub un vagon un pasager orb. El a declarat că este în vârstă de 25 de ani și că vine din Constanța. Tot drumul dela Constanța până la Amstatten pasagerul orb a stat ascuns sub un vagon. Ceilalți pasageri ai trenului la aflarea aventurii pasagerului orb i-au făcut daruri în bani. În urmă poliția la arestat.

O frumoasă întreprindere românească. Dl Constantin Băilă, cunoscutul agronom și economist, care a colaborat și la ziarul nostru, va deschide — după cum ni-se anunță — cu ziua de 1 August un BIROU AGRICOL, în cadrele căruia se va ocupa cu: valorizarea cumpărare-vânzare, import-export) a tot felul de produse agricole, viticole, horticole și forestiere, — vânzarea mașinilor agricole și a diferitelor îngrășăminte chimice; — mijlocirea vânzării și cumpărării de moșii și alte realități; — arendări și parcelări de moșii; consultațiuni și expertize în afaceri agricole etc. etc. Pentru desfacerea în detalii a cerealelor, semințelor agricole și horticole, făinurilor etc. a deschis în piața mare (casele „Hening”) și o prăvălie, al cărei conducător va sta sub nemijlocita supraveghiere a d-sale.

Sperăm că lumea românească va aprecia năzuințele acestui harnic om și că va sprijini întreprinderea lui, care este cea dintâi întreprindere românească de acest fel în Ungaria.

Adresa pentru corespondențe și telegrame: Birou agricol. Szászsebes.

(B1 213—3)

O lămurire. Primim următoarele rânduri căroră le facem loc cu plăcere: În Nr. 173 din a. c. a pretutitului d-voastre ziar „Românul”, referitor la invitarea pentru petrecerea din Loznanare trimisă d-voastre spre publicare, ați făcut observarea, că tipograful în a cărui atelier s'au tipărit acele invitări, n'ați crede a fi român.

La acestea permiteți-mi să Vă dau următoarele lămuriri. Ca ucenic m'au dat părinții într-o tipografie ungurească, unde pe lângă toată bunăvoința nu-mi puteam cultiva limba, mai târziu din nenorocire, s'au poate chiar din vina mea n'am avut norocul să ajung în așa mediu, unde barem ortografia română să mi-o însușesc.

Pe lângă toate aceste greutăți imi dau toată simțința, ca lucrul săvârșit de mine să fie cât de corect.

Când s'au tipărit acele invitări însă din întâmplare eram dus de acasă pe mai mult timp și având în tipografie un evreu, în lipsa unui român, le-a tipărit după textul primit, fără a consulta pe cineva referitor la ortografie. Cerându-Vă bunăvoința, semnez, cu deosebită stăruință *Iuliu Bertia*, tipograf.

Bala de sânge din Anglia. Din Londra se anunță: Întâmplarea sângeroasă din Eastburne în care un american a ucis 5 oameni se credea la început că se datorește unui nebun. Acuma s'a dovedit că măcelul a fost plănuțit dinainte. Atentatorul a voit să se sustragă faptei de poligamie de care era învinovățit căci trăia cu două surori. El se numește Murray; locuia la o femeie tânără pe care a omorât-o împreună cu un copil al ei și a închis apoi cadavrele într-o odă. Cu o zi în urmă a adus în casă pe sora victimei și n'a lăsat-o să pătrundă în odă. În timpul nopții Murray a omorât și pe cei doi copii ai acestei femei și le transportă cadavrele la primele victime. Când mama copiilor se sculă a doua zi Murray trase și asupra ei cu revolverul dar n'o omorî. După aceasta criminalul dădu foc casei și încercă să fugă. La auzul strigătelor femeii rănite el se crezu pierdut și se sinucise.

Duelul în agonie. Într-o conferință cu acest titlu, ținută acum trei ani la Ateneul Român din București, colaboratorul „Acțiunii” d. M. Mora prezenta decadența și sfârșitul inevitabil al acestei barbarii rămase moștenire a vremurilor de tristă amintire. Iată că pe fiecare zi duelul suieră lovituri. În mai toate țările civilizate se iau măsuri aspre contra duelașilor. Chiar în armată duelul este din ce în ce persecutat și condiționat în așa mod încât peste puțin timp își va da sfârșitul.

O telegramă anunță că consiliul de război din Dresda a condamnat la trei luni închisoare

pe doi locotenenți cari s'au bătut în duel, schimbând trei gloanțe fără rezultat. Martorii au fost băgați câte o zi la închisoare.

Și așa pretutindeni.

Cel mai scump tablou. S'a vorbit mult în ultimul timp de prețurile fabuloase cari s'au plătit pentru diferite tablouri. S'a vorbit de o pictură a lui Corot pentru care s'a plătit 600,000 de lei, de un abluu al lui Jules Breton, vândut cu 760,000 lei și două picturi ale marelui pictor spaniol Vesquez cari au obținut împreună 2,500,000 de lei.

Și, totuși, strămoșii noștri dețin încă recordul pe care cu 2200 de ani înainte l'au câștigat în materie artistică. Împăratul August plăti pentru tabloul „Venus Anadyomede” nici mai mult nici mai puțin decât 500 talenți de aur, adică 5 milioane și jumătate de lei. Dar, vai! opera adiminzabilă care avusese de model pe frumoasa Phinee a fost distrusă de incendiu și astfel nu ne-a fost dat îș nouă să admirăm tabloul care obține recordul în materie de preț obținut.

Excursiunea ziaristilor. Din Triest se anunță: Ziaristii din toată lumea, în număr de 500, au sosit aci în excursiune venind din Viena. Ei sunt invitați de compania „Canadian Pacific” ca să ia parte la inaugurarea noilor vagoane ce se pun acum în circulație.

Cum să încearcă Jidanii să ne compromită. „Unirea” din Iași scrie: Orice om cu bun simț și cunoscător al împrejurărilor dela noi va răspunde la această întrebare că jidanii, caută să ne compromită, dându-se drept Români, numai atunci când e vorba să ne ponegrească, înjindu-ne în ochii străinilor.

Încă o ilustrație ne-au procurat-o perversii talmudiști acum de curând.

Pe linia Stanislau-Colomea trei pungași, originari din România, pradă pe un deputat în dieta Bucovinei. Și pentru simplul motiv că pungașii sunt originari din România, ba chiar din Iași, corespondenții jidani ai gazetelor noastre iudaice și iudaizate, ne vorbesc neconținți de „trei pungași români internaționali.”

Știți cine-s „cei trei pungași români?” Se numesc așa: Nuhâm Aron, Iancu Schwartz și Isac Rosenfeld. Iar pe deputat îl chiamă Blum.

Acum cred că vă închipuiți cărei naționalități aparțin cei trei „pungași români”, cari au pradat pe un al patrulea...

Revolta pe un vapor rus. Corespondentul din Petersburg al ziarului „Vossische Zeitung”

anunță că la Petersburg circulă zvonul că marinarii cuirasatului „Kagrul”, care face parte din flota Mărei Negre s'au revoltat și au asasinat pe toți ofițerii.

Autoritățile fiind în posibilitate de a potoli revolta au dispus ca vasul „Kagrul” să fie bombardat de pe mal, ceea ce s'a și făcut. Cuirasatul a fost grav avariat și s'a scufundat cu întreg echipagiul.

Orașul telefoanelor. Din statistica ce-o publică societatea pentru exploatarea telefoanelor în Stockholm aflăm că la 1 Iulie c. capitala Suediei avea 74.848 de telefoane împrăștiate în case particulare sau la diferite instituții. Capitala Suediei are deci un telefon la patru locuitori, pe când New-Yorkul are un telefon la 17 locuitori, Londra unul la 20. Berlinul unul la 21 și Parisul unul la 36. Cristiania, capitala Norvegiei, are un telefon la 5 locuitori, iar Copenhaga unul la 8 locuitori.

De ce femeile vorbesc mai mult? Mai este de demonstrat că femeile vorbesc mult, mai mult în orice caz decât bărbații? Cine n'a verificat prin propria-i experiență această axiomă? Un savant englez Sir James Critchton-Browne explică pe cale științifică această particularitate feminină. Ea este de natură fiziologică și se datorește modului diferit de acela dela bărbați cum sângele afluiază în creierul femeii.

În adevăr, creierul femeii primește cea mai mare cantitate de sânge arterial în partea posterioară a creierului, — pe când la cel masculin, în partea anterioară, la frunte. Or, acțiunea acestor două regiuni ale creierului este foarte deosebită. Partea posterioară a creierului este mai ales sensorială; e punctul de localizare al senzațiilor vizuale și auditive, — pe când cea anterioară punctele de conducere ale voinței. Efectul stimulant produs de abundența sângelui într'una ori cealaltă parte, explică de ce femeia citește mai repede, vorbește mai iute, mai mult și mai cu plăcere decât bărbatul.

Acum știți de ce flecăresc femeile?

x **Manuale de școală folosite și noi** pentru toate școlile civile și medii din Arad și provincie se capătă mai ieftin la Ingusz I. és fia, Arad, str. Weitzer Iános, Nr. telef. 517.

(I 33 -)

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(180)

— Urmare —

— PARTEA A DOUA. —

Cântul XI.

Ispite și surprize inseparabile de ori ce plecare preceptată. — Plecarea lui Cicikof. — Întâlnirea unui convoj funebru la răspântiile unei străzi. — Eroul nostru vede în aceasta o prevestire favorabilă. — Mari meditațiuni în legănatul briștei. — Imagini felurite ale țării. — Reflexiuni personale cari dau poetului prilejul să expună întreg trecutul eroului său aproape adormit: Nașterea. — Prima copilărie. — Primele trăsături de caracter. — Educația la școală; educația acasă. — Admiterea la serviciul coroanei. — Cum, în cea mai umilă situație, el își câștigă binevoiața unui superior puțin aplecat spre sentimentul acesta. — Altădată și acum. — Cicikof își întocmește un draguț me-naj de celibatar. — Delicatetele sale. — El trece la serviciul vămurilor; se distruge aici, ca simplu vameș, prin zelul și probetatea sa. — Mai târziu, înaintat în grad, el se distinge altfel, dar întotdeauna cu zel; astfel ajunge el bogat, iar evreii dela graniță, pe cari îi sărăcise, nu se mai plâng decât din obișnuință. — Urâtă

găleavă cu un camarad de serviciu. — Scandal. — Confixarea a tot ce posedă, afară de puținul pe care îl pusese la umbră. — Cicikof intendent al unui frumos domeniu ipotecat și minunat cu totul. — Ideea luminoasă pe care o datorează unui funcționar al unui birou de înregistrare. — El își părăsește locul de intendent și se decide să meargă în cumpărare de suflete moarte cu preferință în locurile unde epidemia a executat cele mai multe ravajii. — Discuția autorului cu sine însuși asupra subiectului său, personagiile și genul tablourilor. — Cicikof, care adormise în brișcă, se deșteaptă, și numai decât se răsteste către Selifan să nu mâne caii nebuneste. — Oricărui Rus îi place iuteala, și Rusia iarăși toată se precipită bucuros cu iuteală nebună în spațiu, de câte ori se deșteaptă și se simte în bun aranjament de cursă.

Totul trebuia să fie gata din zori, și la șase ore dimineața Cicikof trebuia să fi trecut de barieră. Dar nimic nu se făcu cum preseupuse și ordonase el. Mai întâi el însuși se deșteaptă mai târziu decât se hotărâse, și aceasta fu pentru dânsul o întâie contrarietate. Abia ridicat el trimse să afle dacă se prinsese la brișcă și dacă totul era gata. I se raportă că trăsura nu era de loc aranjată și că nu trebuie să grăbiască cu coborârea bagajelor. Aceasta a fost o a doua contrarietate; și pentru a treia, el avu neplăcerea de a se simți foarte iritat, foarte dispus a administra o strașnică corecțiune amicului Selifan; el nu aștepta, ca să procedă la aceasta, decât slabele motive pe cari avea să i le dea neapărat delictentul pentru justificarea sa. Acesta se arătă încurând în profil

în ușe, iar stăpânul avu plăcerea de a auzi vorbă de vorbă tot ce auzi de câteori ești foarte grăbit să pleci.

„Pavel Ivanovici, trebuie să potcovim caii. — Măgarule, stupid animal! de ce nu mi-ai spus-o? Nu cumva ți-a lipsit timpul?”

— O! nu, dar... uite că... o otheadă, apoi vriga își curcelele de legătură ale unei roți trebuie reparate ori înlocuite; drumurile sunt defundate și veți fi sdruncinat sdravăn... și de altfel partea dinainte a brișcei e într'o stare așa de rea, că nu vom fi făcut două conacuri...

— Ah! mișelule! strigă Cicikof, gesticulând în imediata apropiere a lui Selifan cu atâta vioiciune, că acesta își feri în lături cu precauțiune figura, de teama unei isbucniri teribile gata a se abate asupra capului său; vrei să mă omori, hai? Să mă sugrumi, hai? ticălosule, măgarule, porc nerușinat, hai? Să aștepti ca să-mi vorbești, chiar în clipa din urmă, când n'ar trebui decât să mă urc și să plec.. Tu nu știi, hai? Ce me-ai făcut aste trei săptămâni și mai bine decând suntem aici fără să ne mișcăm? Dar sunt sigur, tu știi că toate acestea sunt de făcut, scleratulule! tu o știi! tu o știi! nu-i așa, spune, o știi?

— Știam, răspuse Selifan cu capul în pământ.

— Ei bine! de ce n'ai vorbit mai de vreme? Selifan nu răspuse nimic și rămase în nemiscare; el își zicea în sine: „Uite numai cum s'au întors toate în rău; și cu toate astea e adevărat că știam și că n'am zis nimic.”

(Va urma).

PAGINI RASLEȚE.

Din scrierile puțin cunoscute ale lui Caragiale.

Cam târziu...*)

De I. L. Caragiale.

Târziu de tot în noapte, trei vechi prieteni stau de vorbă într-o berărie — despre ce?... Ei! despre ce pot sta de vorbă trei români așa de târziu?... despre politică, fără îndoială.

În toată discuțiunea, vorbind despre noul impozit asupra țuiceii, printr-o asociațiune de idei inexplicabilă altfel decât numai prin telepatie, unul dintre ei, ca și cum s'ar întoarce cu gândul de foarte departe, zice tam-nisam:

— Frate, ce s'o fi făcut Costică?... Costică Panaite... știi...

— Costică Panaite?... zice altul. Curios lucru! Cum ți-ai venit? Tocmai la el mă gândeam și eu, la Costică Panaite.

— Domnule, zice al treilea; asta este ceva care să o spui ori la cine nu te poate crede. La cine credeți m'am gândit eu acum, când ai întrebât dumneata întâi: „Frate ce s'o fi făcut Costică?”..

— ?..

— La Costică, domnule... la Costică Panaite!... Comedie!... Așa e... Ce s'o fi făcut bietul Costică?

— E în provincie... la o moșie mi-se pare... S'a apucat de comerț... Nu l'am văzut poate de opt ani... Dar e curios lucru, domnule, cum să ne aducem aminte de el, așa...

Și toți trei prietenii tac și stau mirați pe gânduri.

Câtă vreme nu vorbește, gândurile lor umblă departe pe cărările pe care ei le-au bătut odinioară în tinerețe, întovărășiți de Costică Panaite; și cu cât mai mult umblă acele gânduri, cu cât le reînnoiază în față, din ce în ce mai palpabilă, figura vechinului prieten cu toate atributele ei caracteristice.

Când figura amicului Costică s'a intrupat întregă în imaginația lor, toți trei îi zămbesc cu dragoste și unul după altul:

— Ei! aș!

— Parol!

— Ce! ești copil!?

Dar, ca prin minune, dela ușa berăriei de afară se aude ca un ecou un glas străin:

— Ce! ești copil!?

Toți trei rămân încrămășiți la auzul acestui ecou ce pare că vine dintr'o altă lume care a fost și nu mai este.

Până să se domirească prietini, iată că apare în ușa berăriei o figură jovială de provincial, un roșean părțit de soare, urmat de un birjar. Birjarul stăruie:

— Conașul de la gară...

— Ei aș! zice roșcovanul.

— E doi franci....

— Parol?

— Taxa conașule.

— Ce! ești copil!?

— Costică!... Costică este!...

Costică! strigă prietini, și se ridică toți trei, și se reped să-l ia în brațe și-l sărută care mai de care cu mai multă căldură.

Dar Costică se întoarce cătă birjar:

— Și ce poștești acum?

— Încă un franc.

— Ce! ești copil!?

Și zicând aceasta dă un franc birjarului, și se întoarce cătă prieteni, cari iar îl sărută.

Se așază toți la masă în culmea veseliei.

— Mă Costică!... știi tu la cine ne-am gândit noi toți trei adineaori! de cine am vorbit noi acum până să intri tu?

— De cine?

— De tine.

— Ei, aș!

— Zău, de tine.

— Parol?

*) Bucata aceasta a maestrului Caragiale este tot din calendarul „Moftului Român”. După cercetările ce am făcut, am văzut că nu e reproducă nicăieri și deaceia o dau la lumină. — G. Ch.

— Parol!

— C'est' copil?

Nu mai trebuie să spunem că sosirea iubitei Costică goneste orice gând de plecare acasă, și că imediat se comandă patru halbe, după care începe o anchetă în regulă asupra activității lui Costică în toată vremea îndelungată de opt ani, de când lipsește din capitală.

Din această anchetă, rezultă deocamdată că simpaticul amic, după ce a renunțat acum opt ani a mai susține licența în drept, s'a hotărât a îmbrățișa cariera de cultivator de pământ și s'a dus să exploateze o moșie de munte în tovarășie cu un unchiu al lui; în tot timpul de opt ani, n'a mai venit la București decât de două ori, când deși a stat aici câte o săptămână, nu a avut plăcerea să întâlnească pe vechii lui prieteni, fiindcă „s'a încrecat cu alții!” și că acum e foarte mulțumit că i-a putut în sfârșit revedea.

După tonul de extremă jovialitate, după ochii lucrămoși și maniera cu care articulează vorbele, se vede bine că d. Costică s'a mai întâlnit astăseară și cu alți prieteni.

Continuând ancheta, se descopere că simpaticul amic a sosit astăseară cu un tren întârziat; că dela gară s'a suiat în tramvai; a mers până în colț la Matache Măcelaru; acolo, simțind că-i e foame, s'a dat jos să ia un mezelic, la o băcănie în colț; acolo a întâlnit niște vechi prieteni, care bean must, și a băut și el...

— Vreă să mă 'ncrece dumnealor.... Zice: încă un rând! zic: e'ești copil!?

S'a suiat apoi în birjă, a lăsat geamantanul la Metropol și a venit aici.

Ceace e curios e că și dânsul avea o presimțire: venind în birje din spre Matache Măcelaru în cătră centru, îi trecuseră prin gând atâtea și atâtea amintiri de pe vremea când petreceau toți patru, studenți săraci, împreună.

— Ei! frumoase vremuri! exclamă unul.

— Ei, aș! răspunde amicul Costică.

— Nu mai apucăm noi așa vremuri! zice altul.

— Parol? întrebă Costică.

— S'a dus! suspină al treilea... Am trei copii, Costică.

— Ce! ești copil!?

Și iarăși un rând de halbe, și iară urmează înainte ancheta, dovedind că simpaticul Costică a venit la București cu o afacere foarte importantă: că a plecat de-acasă acum câteva zile, cu intenția să sosesce chiar a doua zi în capitală. De ce n'a sosit decât peste trei zile și jumătate, se explică ușor.

Dela moșia lui, din vârful munților, este o distanță de cincizeci și mai bine de kilometri cu trăsura până la Ploiești.

S'a abătut la Vălenii-de-Munte și s'a încrecat o noapte; apoi a ajuns la Ploiești; s'a abătut pe la Valea Călugăruului, la un prieten, cu ocazia culesului; s'a încrecat o zi și o noapte; prietinel a vrut să-l mai ție, ca să vie amândoi în București; dar Costică i-a zis: „C'est' copil!?” și a plecat.

— Imi par' rău că vă 'ncrecați la bere, zice Costică; bine, nene, acum e vreme de bere? Ai la o... mustărie, frate...

— Fugi nene, că mustul strică stomachul! zice unul.

— Ei aș! răspunde Costică.

— Nu m'am bolnăvit alaltăieri din două pahare! ice altul.

— Parol?

— Coa mai infamă băntură! zice al treilea.

— Ce! ești copil!?

După o pauză, Costică întrerupe tăcerea:

— Frate, n'au aștia un mezelic, ceva? nițică pastramă...

— Ți-ai găsit! la berărie, pastramă...

— Da ce?

— Crenvirș!

— Ei aș!

— Or salam....

— Parol?

— Ori șvaiter!?

— Ce! ești copil!?

— Și ancheta își reia cursul.

Moșia unde Costică face „agricultură de fân și de prune”, este așezată într'unul din cele mai sălbatice și mai subline puncte ale Carpaților; acolo în creerii munților, trăiește el de atâtea

timp foarte mulțumit, departe de sgomotul capitalei...

— Bine Costică, vana ca vara; dar iarna; nu ți-e urât?

— Ei! aș!...

— N'aș putea iarna să stau nici o săptămână.

— Parol?

— În sălbătăcia aia...

— Ce! ești copil!?

Încă un rând de halbe...

— Ei aș!

— Ale din urmă.

— Parol?

— Și pe urmă, un șvait!

— C'est' copil!?

Până să se golească cele din urmă halbe, un supliment de anchetă nu strică. Cât de important va fi acest supliment, se va vedea îndată.

Prietinii n'au să aștepte pentru care afacere „foarte serioasă” a venit în capitală munteanu l... Nu le trebuie multă stăruință, ca să obțină satisfacere curiozitatea lor. Costică a venit aici cu o petițiune iscălită de mai multe zecimi de cultivatori de prune; trebuia s'o dea mâne unui deputat s'o prezinte în cameră, ca să oprească vatarea impozitului pe grad.

— Bine Costică, acumă vii?... ai venit cam târziu!

— Ei, aș!

— S'a votat legea!

— Parol?

— Camerele s'au închis de Sâmbăta trecută!

— ...Ș' copil!?

O mică rugămintă.

În ziarul „Sera” din 4 August a. e. a apărut un articol semnat de d. Dr. Karnabatt, un distins ziarist din România, în care dsa afirmă cu siguranță că bucățile: „Națiunea Română” și „Ion Brezeanu” ale nemuritorului nostru Caragiale, care au fost publicate în „Românul” sunt: „publicate în toate edițiile, reproduse de mai toate ziarele și revistele... etc.

Eu când am pus deasupra acestor bucăți titlul: „Din scrierile puțin cunoscute ale lui Caragiale” am știut, lucru pe care îl confirm și acum, că aceste bucăți nu au mai fost publicate decât în Calendarul „Moftului Român” după care sunt reproduse, iar nici decum cum spune d. Dr. Karnabatt.

Prin aceste rânduri, cu deosebit respect, rog pe d. Karnabat să-mi spuie și mie — și pentru lămurirea cetitorilor — unde anume au mai fost publicate aceste bucăți, în care ediții ale operelor maestrului și de care ziare și reviste au mai fost reproduse?

Aceasta în interesul adevărului.

Ploiești, 9 August 1912.

G. Ch.

POSTA REDACȚIEI

Dnii Gheorghe din Sătmăr. — Raportul a venit prea târziu.

POSTA ADMINISTRAȚIEI

I. D. Poiană, București. Ziarul se expediază regulat Abonamentul Pam primit în 14 August n. în sumă de 18 cor. 86 fil. Lei 20.

Fr. A. Brăila. Nu avem nici unul.

Dr. D. C. Caransebeș. Anunțul trimis nu-l putem publica numai pe lângă o taxă de 2 cor.

Silviu Beșan, Alsóttófalú. Ziarul se expediază regulat. Nrii reclamați cu poșta de azi i-am expediat. Faceți o întrebare la poșta de acolo în cauza aceasta.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

„VÁROSMÁJOR SANATORIUM
:: ȘI HYDROTHERAPIE ::

Budapest, Városmajor-u. 64.

Director:

Dr. ADALBERT COSMUTZA.

Aviz!

Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am mutat cancelaria advocațională în CACOVA în casa și lângă localul băncii „Piugorul”.

Cu stimă:
(Si 315—3) Dr. Nicolae Biraesen.

Notar diplomat

caută un post de oficiant ori cassar pe lângă caufine la vre-o bancă ori altă întreprindere.

Adresa „Notar” postrestante Kosso II
(Ma 325—3)

Comercianții

cari voiesc să se pregătească pentru conducători de prăvălii să se anunțe sub deviza „Viitor sigur” administrației ziarului „Românul”. Se cere cunoștința limbilor română, maghiară și germană.
(311—3)

Pentru banca noastră de asigurare căutăm agenți pentru fiecare localitate din țară.

Cunoștințe speciale nu se cer, deoarece aceasta se poate îndeplini și afară de ocupația regulată, ca *ocupație laterală*. Câștig ușor și cinstit. Ofertele să se trimită la

Eszék! kölcsönös segélyző szövetkezet igazgatóságához, Eszék.
(E 326—2)

Un candidat de avocat

afă aplicare, în cancelaria advocațională a lui

Dr. Nestor Oprean,
Nagyzenetniklő.

(O 300—6).

Un număr foarte mare

de acții dela banca „AJUTORUL” din Șeica mare sunt de vânzare. Informații se dau la administrația lui „Foais Poporului” în Sibiu,
(Fo 308—3)

Aviz!

Am onoare a face cunoscut onoratului public, că mi-am deschis cancelaria advocațională nouă în Becicherecul-mare strada Váraljai nr. 7.

Cu stimă:
Ka 322—3 Dr. Artur Kassovitz, adv.

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria Pichler Sándor, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
(307—100)

Cu 40 coroane leafă

pe săptămână află aplicare la o reuniune de ajutorare, bărbați și femei apti și buni vorbitori.

Ofertele să se trimită:

Temesvár, főposta 67 sz. fiók.

(De 287—5)

O fabrică din București caută un funcționar.

Se cere: român, creștin, etate 20—25 ani, neînsurat, cunoștință perfectă a limbilor română și germană în scris și vorbit, cunoștințe comerciale generale.

Oferte detaliate a se adresa sub „Drept la pensie” administrației acestui ziar. Fa 314—3

PUBLICARE,

La primăria comunei Rășinar (Resinár, Szeben m.) află aplicare

un tânăr

vărează în agendele notariale. Condițiuni favorabile; cei cu diplomă vor fi preferați. (Pi 316—3)

De vânzare

extravilanul din strada Poștei nr. 2 din Sebeșul-săseș pe care se află două clădiri masive, o grădină de zarzavate și o curte plantată cu pomi roditori, lângă grajd, șopron închis pentru fân și pentru trăsuri, spălătorie, șopron pentru lemne, curte pentru galițe, pivniță, apă bună—cu un preț ieftin. Ambele clădiri (case de locuit) au toate aceste independent una de alta. Amănunte se pot afla la însuș proprietarul.
(Me 301—6)

Gustați

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”.

Ba 116—280

**VINURI
vechi și noi de vândut.**

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 72 fil. — Rizling 82 fil. — Roșu 92 fil. — Siller 68 fil. — Carbenet 1 K.

Vinuri noi: 62—66 fil.

Rachiu de treve 1 cor. 80 fil. — Rachiu de treve (comină) specialitate 2 cor. 20 fil. — Rachiu de drojdii 2 cor. 40 fil.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 81—28

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Furray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abateră dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauză, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și
:: :: nu se frâng. :: ::

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. BERTALAN KURZER și
ERNŐ VIDOR de Márfa.

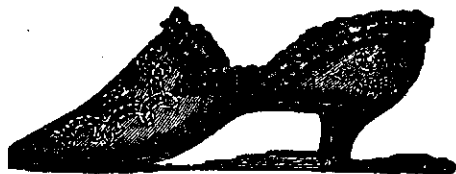
(Ku 154—30)

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

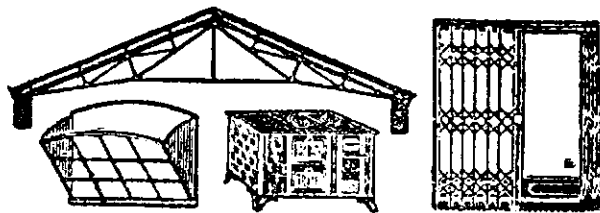
BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar, (Be 30—70)

— Nagybecskerek. —

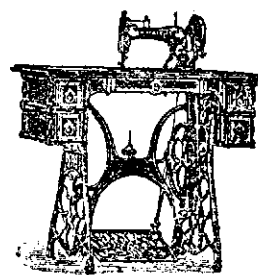
Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păsă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

ILIE BURĂ

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Bu 110—60)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparațiuni atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot căpăta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200—60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis.

Correspondență în limba germană și maghiară.

Reparațiuni execută ieftin.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvár.

— In colțul străzilor Unió și Rózsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită
:: bine ::

(Be 157—60)

Albert János

pantofar de primul rang

Oradea-mare-Nagyvárad str. Nagy Sándor 1.

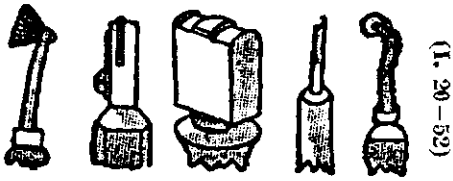
Execută cele mai moderne ghetă pentru bărbați, femei și copii precum și ghetă pentru picioare bolnave. La comandele din provincie e suficient a se trimite o gheată uzată.

A 155—

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

(1. 30-52)

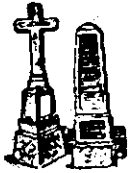
Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

(Bo 33-52)

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip.
Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la branșa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum căldărăm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. Liferéz pietri și nisip în cant. mare.

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

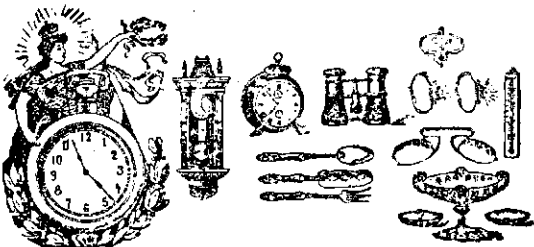
(Ci 217-120)

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasnornicar

în Orăștie Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasnornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se face orice reparaturi de juvaere și ceasnornice de aur, re pede, pre-cis și ieftin. Serviciu conștiințios. G e 134-52

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

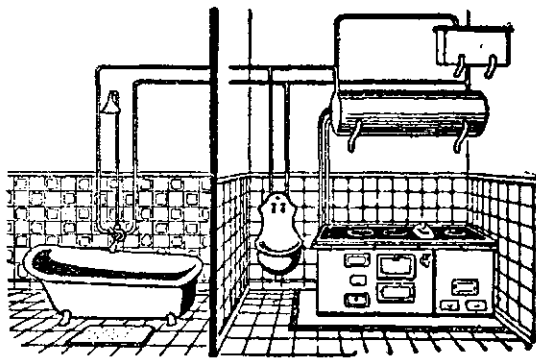
Prețul 1 cor. ◀▶ Săpun Margit 70 fil, ▶◀ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225-100)

A R A D.

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apaduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desemn sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din oraș. Instalări de băi, apaducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un grad de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani.

Cea mai perfectă executare de instalațiuni de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și fier. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1911.		1912.	
5 August		28 Iulie	4 August
ACTIV			
181 287 525	{ 129 209 525 Rezerva metalică aur 153 440 902	215 603 312	215 398 902
	{ 52 078 000 „ trate aur 61 958 000		
592 746	Argint și diverse monete	458 400	409 910
129 648 267	Portofoliu român și străin	155 495 878	176 305 315
	{ *) Impr. pe ef. publice 7 638 800		
20 860 445	„ în cont curent 10 676 433	16 931 748	19 365 233
11 999 611	Efectele Capitalului social	11 999 854	11 999 854
17 756 077	Efectele fondului de rezervă	17 443 877	17 443 877
4 275 121	„ fond. amort. imob. mob. și mașin. de imprim	4 189 321	4 189 321
6 032 821	Imobile	6 230 069	6 231 069
741 627	Mobilier și mașini le imprimerie	820 578	820 655
195 376	Cheltuieli de administrațiune	171 708	202 967
118 231 452	Depozite libere	116 508 875	116 332 875
24 288 478	Conturi de valori	43 914 791	35 231 606
57 265 928	Conturi curente	89 592 310	77 029 907
573 175 474		679 360 730	680 961 491
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 437 233	Fond de rezervă	32 456 931	32 456 931
4 529 588	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. de imprim.	4 834 186	4 834 186
381 246 690	Bilete de bancă în circulațiune	468 001 480	471 555 870
2 446 952	Profit și Perdere	3 035 011	3 035 011
417 014	Dobânzi și beneficii diverse	532 220	672 091
118 231 452	Depozite de retras	116 508 875	116 332 875
23 866 545	Conturi diverse sold	41 992 027	40 074 521
573 175 474		679 360 730	680 961 491
	Scontul 5%.		
	*) Dobânda 5%.		

Premiat la expoziția Industr. din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, se află de vânzare la

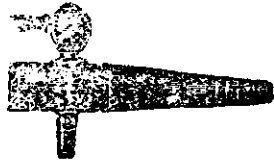
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

SIBIU-Nagyszeben Margarethengasse 5

Ori ce roată ce nu merge bine se primește înapoi.

(Ka 123-30)

LĂCĂTUȘERIA ARTISTICĂ ȘI DE ZIDIRI,
provăzută cu motor electric alui

FRANZ JUNGINGER

TEMESVÁR-FABRIK, Spiridongasse nr. 2,
(Lângă farmacia Năgele, în casa proprie).

Se recomandă pentru executări de clădiri, trepte (scări), îngrădiri la morminte, candelabre, porți de fier. Instalațiuni de apeducte. Mare depozit de totfelul de cuptorașe, mese franceze, de cea mai bună calitate cu pereți siguri contra focului, cari nu sunt a se compara cu cuptorașele de rând.

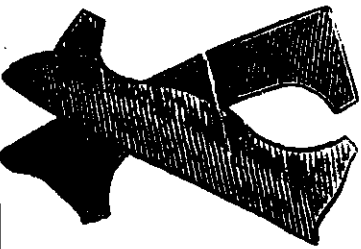
Prețurent pentru cuptorașe la cerere gratuit și franco.

Ju 172-20

(Go 21-60)

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAȚ

A LUI

Cl 136-30

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.

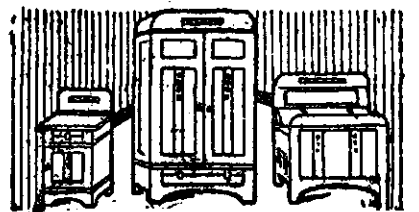
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deosemena acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

FABRICA DE MOBILE

care formează proprietatea mea în temnița din Aiud, fabrică de mobile nou aranjată și magazin, precum și întreprindere de pompe funebre

Urmasul lui Baumann Arnold

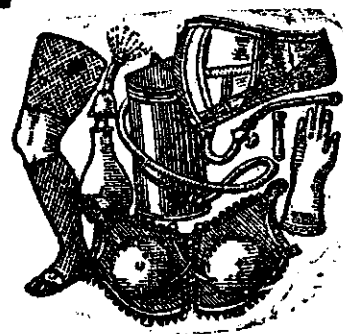
LAHNI KÁROLY, Alba-Iulia

(Gyulafehérvár) vis-à-vis de Tribunal.

Magazin de aranjamente, dela cele mai simple până la cele mai frumoase, pentru prânzitoare, dormitoare saloane și camere, covoare, perdele și învalitoare de masă, matrațe de fol cu cadru de lemn și fier. — Serviciu prompt și conștientios cu prețurile cele mai convenabile. Pentru durabilitatea mobilelor executate în fabrica mea ofer garanță.

La 118 30

Be 48-30

Corsete artistice pentru corp și ortopedice

se execută cu specialitate și conștientios după măsură la

Guidó Becsi

bandagist și ortopedist

Sibiu, str. Reisper nr. 7.

Totfelul de suspensorii cu prețurile cele mai ieftine. — Serviciu prompt.

Totfelul de reparări se execută prompt.

Stofele alese de Direcțiune lucrăte după clasa primă.

Gheorghe Szöcs

croitor civil și militar român, Brașov

srada Mihael-Weiss nr. 10 (casa proprie).

TELEFON: 488.

TELEFON: 488.

Deposit de cele mai nouă stofe indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

So 306-20

Uniforme pentru studenți cele mai bune și mai durabile.

Preparatele „BLEYER“:

Cremă Ilona 1 cor.
„ săpun 1 cor.
PUDRĂ „ 1 cor.

PARFUMURI veritabile franceze dela 2 cor. până la 30 cor., în orice preț. La comenzi de 10 cor. expediarea o face francată farmacia „ILLÉS PROFETA“ a lui

BLEYER

BUDAPESTA, VIII., Strada Illés n-rul 15.

(In colțul străzii Prater.)

(E 151-10)

Hans Fabritius

inginer (Fa 67-30)

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

Crewa Viola are un efect neîntrecut pentru îngrijirea mânilor și a feței. După întrebuințarea de câteva zile numai, face pielea uimitor de frumoasă, încât toți îi admiră efectul. Depărtează de pe față toate zgrăbunțele, comedoni (coși), pistruie, petele de mai și îl dă pielei o culoare albă și sănătoasă. Întru buințarea: înainte de întrebuințare fața și mâna trebuie spălată cu apă moliceică și cu săpun Viola. Pelea uscată bine e a se unge ușor de mai multe ori peste zi.

Prețul 1 cor. 50 fleri.

Săpunul Viola E liber de leșie, nu conține nici un fel de substagță corosivă și are un miros deosebit, mărește efectul cremel Viola în mare măsură. Prețul 1 buc. 1 cor.

Pudra Viola e cea mai bună și cea mai inofensivă. Prețul 1 cor. 50 fleri. — Se pot cumpăra dela

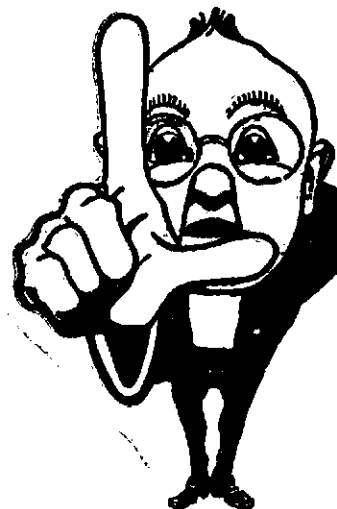
ELEMER NAGY farmacia „Pálffy“

BUDAPESTA, II., FŐ-utca 80 (în colțul dela Kacsá-utca)
(E 189-10)

Dacă comandați ceva

oici cerți prospecte dela cei ce inserează în ziarul nostru, vă rugăm

să vă provocați la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da o atenție deosebită, veți fi serviți bine, deoarece firmele respective mai au nevoie de recomandația noastră. În caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei firme, imediat vom înceta a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMÂNUL“.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1-2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cór.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cór.
Depuneri spre fructificare 15,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . 400,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termin de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al seu

TELEGRAMĂ!

Cu stimă aduc la cunoștința on. mușterii din Arad și jur, că
magazinul meu de ghete, pălării și
modă pentru bărbați l-am amplificat
cu un despărțământ modern de haine
pentru bărbați, băieți și pentru copii.

Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public. Și de astădată nizuința mea principală îmi va fi, să mulțumesc așteptările on. mei mușterii. — Cu deosebită stimă:

Prețuri
ieftine!

Mărfuri
admirabile!

Asortiment
foarte bogat!

Croi
splendid!

Economie
de bani!

Procură-ți
toate cele ne-
cesare dintr'un
loc prin ce vei
economiza bani
și timp. Dacă
nu sunteți duș-
manul banului
d-voastră apoi
necondiționat
să vă convin-
: : geți : :

Korányi Jenő

mare magazin de ghete, pălării, modă pentru
 bărbați și de haine.
 ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér nr. 3).

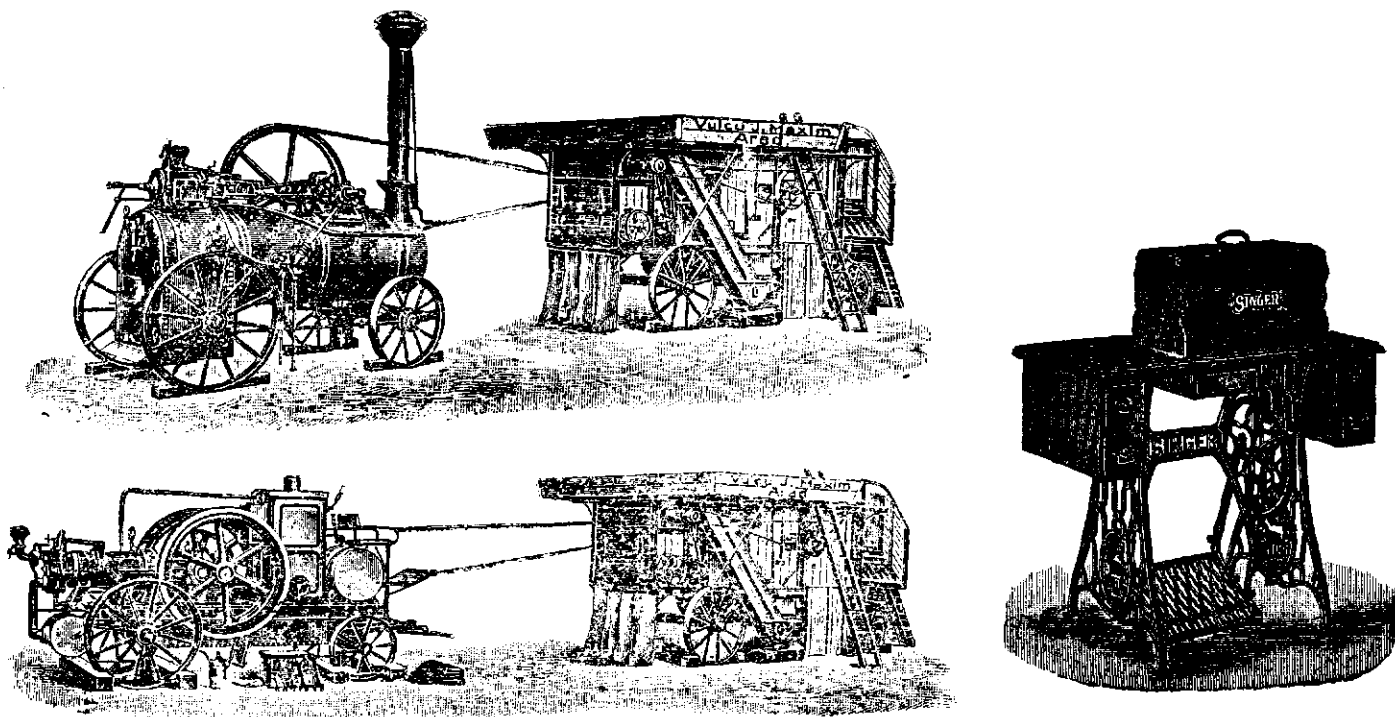
BCU Cluj / Central University Library Cluj (Ko 297—3)

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea
 Onor. public asupra
 mărelui meu maga-
 zin de mașini și fa-
 bricate americane,
 ca cele mai bune și
 renumite mașini de
 săcerat și legat snopt
 Plano, fabricatul cel
 mai bun al lui Cormic
 din America, mașini
 de cosit nutreț și,
 Garnituri compl. de
 treerat cu aburi sau
 motor. Uleiuri de
 mașină și motoară,
 curele, unsoare de mașină, saci, ponleve, măji, și toate trebuințele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

(Va 221—280)

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

MASINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabrici complete din ciment

Hazai fémlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Belter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

(Ha 140-120)

Cele mai bune

orologioare

cele mai solide și cele mai moderne

Juwaericaale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezășie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

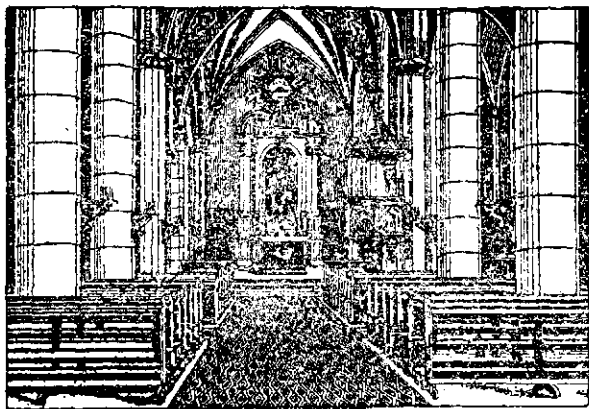
orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îi cer cu provocare la ziarul „Románul” (adeacă scriu că a cetit anunțul în „Románul”). Corespunzător n-ale se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Ba 147 | 104)

GAÁL

JÓZSEF

măsar,

Nagyvárad,
Csengeri utca 21.

Liferează cu preț ieftin articole de măserie pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuelilor. — La comandă mai mare scădere de preț. Ga 51—

Premiat: Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și și med. de aur.
Premiat: Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur.

La „Croitoria universală“

I. PETRASCU

SIBIU, strada Cisnădiei 30.
Telefon nr. 172.

Croitorie civilă și militară.

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare.

Pe 264-30)

Hanel Róbert și Fiul

BUDAPESTA, VII, Ovoda utca nr. 40.

Atelier pentru aranjarea bisericilor.

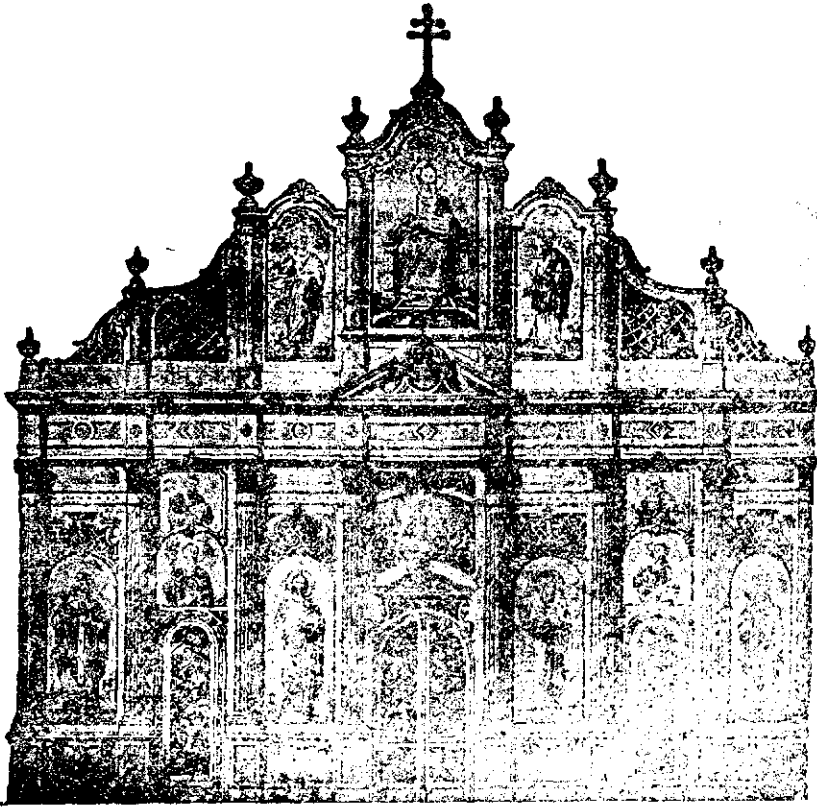
(Ha 142-15)

Execută: Iconostase, icoane sfinte, fântâni pentru botez. Serii de icoane, aranjamente în orice stil pentru biserici, sfeșnice, candelabre, etc. Dantele artistice lucrate cu mâna. — Prospekte, desemnuri la dorință se trimit gratis.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

instituit pentru ridicarea altarelor în

— Budapesta, Kőbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

(St 160-60)